

PROJECTE DE LLEI DE L'IVA

Exposició de motius

Títol preliminar. *Naturalesa i àmbit d'aplicació*

Article 1. *Naturalesa de l'impost*

Article 2. *Normativa aplicable*

Article 3. *Àmbit territorial*

Títol I. *Delimitació del fet generador*

Capítol primer. *Lliurament de béns i prestacions de serveis*

Article 4. *Fet generador*

Article 5. *Concepte d'empresari i professional*

Article 6. *Concepte d'edificació*

Article 7. *Operacions no subjectes*

Article 8. *Concepte de lliurament de béns*

Article 9. *Operacions assimilades al lliurament de béns*

Article 10. *Concepte de transformació*

Article 11. *Concepte de prestació de serveis*

Article 12. *Operacions assimilades a les prestacions de serveis*

Capítol segon. *Importacions de béns*

Article 13. *Fet generador*

Article 14. *Concepte d'importació de béns*

Article 15. *Operacions assimilades a les importacions de béns*

Títol II. *Exempcions*

Capítol primer. *Lliurament de béns i prestacions de serveis*

Article 16. *Exempcions en operacions interiors*

Article 17. *Exempcions en les exportacions de béns*

Article 18. *Exempcions en les operacions assimilades a les exportacions*

Article 19. *Exempcions relatives a les zones franques i al dipòsit temporal*

Article 20. *Exempcions relatives a règims duaners i fiscals*

Capítol segon. *Importacions de béns*

Article 21. *Importacions de béns el lliurament dels quals estigués exempta de l'impost*

Article 22. *Importacions de béns personals per trasllat de la residència habitual*

Article 23. *Concepte de béns personals*

Article 24. *Importacions de béns personals per causes d'herència*

Article 25. *Importacions de béns d'escàs valor*

Article 26. *Importacions de béns en règim de viatgers*

Article 27. *Importacions de petits enviaments*

Article 28. *Importacions de béns amb motiu de l'adquisició de la totalitat o part del patrimoni empresarial o professional*

Article 29. *Importacions de béns destinats a organismes caritatius o filantròpics*

Article 30. *Béns importats en benefici de persones amb minusvalidesa*

Article 31. *Importacions de béns efectuades en el marc de determinades relacions internacionals*

Article 32. *Importacions de béns amb finalitat comercial*

Article 33. *Importacions de béns per ser objectes d'exàmens, anàlisis o proves*

Article 34. *Importacions de béns destinats als organismes competents en matèria de protecció de la propietat intel·lectual o industrial*

Article 35. *Importacions de documents amb caràcter turístic*

Article 36. *Importacions de documents diversos*

Article 37. *Importacions d'objecte de col·lecció o d'art*

Article 38. *Importacions de carburants i lubricants*

Article 39. *Importacions de béns en règim diplomàtic o consular*

Article 40. *Importacions de béns destinats a organismes internacionals*

Article 41. *Reimportacions de béns*

Article 42. *Prestacions de serveis relacionats amb les importacions*

Article 43. *Exempcions en les importacions per evitar la doble imposició*

Article 44. *Altres exempcions*

Títol III. *Lloc de realització del fet generador*

Capítol primer. *Lliuraments de béns i prestacions de serveis*

Article 45. *Lloc de realització dels lliuraments de béns*

Article 46. *Lloc de realització de les prestacions de serveis. Regla general*

Article 47. *Lloc de realització de les prestacions de serveis. Regla especial*

Títol IV. *Meritació de l'impost*

Capítol primer. *Lliurament de béns i prestacions de serveis*

Article 48. *Meritació de l'impost*

Capítol segon. *Importacions*

Article 49. *Importacions*

Títol V. *Base imposable*

Capítol primer. *Lliuraments de béns i prestacions de serveis*

Article 50. *Base imposable. Regla general*

Article 51. *Base imposable. Regles especials*

Article 52. *Modificació de la base imposable*

Article 53. *Determinació de la base imposable*

Capítol segon. *Importacions*

Article 54. *Base imposable*

Títol VI. *Obligats tributaris*

Capítol primer. *Lliurament de béns i prestacions de serveis*

Article 55. *Obligats tributaris*

Capítol segon. *Importacions*

Article 56. *Obligats tributaris*

Capítol tercer. *Responsables de l'impost*

Article 57. *Responsables de l'impost*

Capítol quart. *Trasllat de l'impost*

Article 58. *Trasllat de l'impost*

Article 59. *Rectificació de les quotes impositives*

Títol VII. *El tipus de gravamen*

Article 60. *Tipus de gravamen*

Títol VIII. *Deduccions i devolucions*

Capítol primer. *Deduccions*

Article 61. *Quotes tributàries deduïbles*

Article 62. *Requisits subjectius de la deducció*

Article 63. *Operacions que generen el dret a la deducció*

Article 64. *Limitacions del dret a deduir*

Article 65. *Exclusions del dret a deduir*

Article 66. *Requisits formals de la deducció*

Article 67. *Naixement del dret a la deducció*

Article 68. *Exercici del dret a la deducció*

Article 69. *Caducitat del dret a la deducció*

Article 70. *Regla de la prorrata*

Article 71. *Exercici i determinació de la prorrata*

Article 72. *Regularització de deduccions per béns d'inversió*

Article 73. *Concepte de béns d'inversió*

Article 74. *Procediment per practicar la regularització de deduccions per béns d'inversió*

Article 75. *Lliuraments de béns d'inversió*

Article 76. *Deduccions de les quotes suportades o satisfetes amb anterioritat a l'inici de la realització de lliuraments de béns o prestacions de serveis*

Article 77. *Regularització de les deduccions de les quotes suportades o satisfetes amb anterioritat a l'inici de la realització de lliuraments de béns o prestacions de serveis*

Article 78. *Rectificació de deduccions*

Capítol segon. *Devolucions*

Article 79. *Supòsits generals de devolució*

Article 80. *Devolucions a exportadors en règim comercial*

Article 81. *Devolucions a exportadors en règim de viatgers*

Capítol tercer. *Devolucions a determinats empresaris o professionals no establerts al territori d'aplicació de l'impost*

Article 82. *Règim especial de devolucions a determinats empresaris o professionals no establerts al territori d'aplicació de l'impost*

Títol IX. *Règims especials*

Capítol primer. *Normes generals*

Article 83. *Normes generals*

Article 84. *Càlcul del volum d'operacions*

Capítol segon. Règim simplificat

Article 85. *Règim simplificat*

Article 86. *Contingut del règim simplificat*

Capítol tercer. Règim especial de recàrrec d'equivalència

Article 87. *Règim especial de recàrrec d'equivalència*

Article 88. *Concepte de comerciant detallista*

Article 89. *Contingut del règim especial del recàrrec d'equivalència*

Article 90. *Començament o cessament d'activitats subjectes al règim especial del recàrrec d'equivalència*

Article 91. *Recàrrec d'equivalència*

Article 92. *Supòsit de no-aplicació del recàrrec d'equivalència*

Article 93. *Obligats tributaris del recàrrec d'equivalència*

Article 94. *Repercussió del recàrrec d'equivalència*

Article 95. *Base imposable*

Article 96. *Tipus*

Article 97. *Liquidació i ingrés*

Article 98. *Obligació d'acreditar la subjecció al règim del recàrrec d'equivalència*

Capítol quart. Règim especial de les agències de viatge

Article 99. *Règim especial de les agències de viatge*

Article 100. *Lloc de realització de fet imposable*

Article 101. *La base imposable*

Article 102. *Determinació de la base imposable*

Article 103. *Repercussió de l'impost*

Article 104. *Deduccions*

Títol X. *Obligacions formals dels obligats tributaris*

Article 105. *Obligacions formals dels obligats tributaris*

Article 106. *Regles especials en matèria de facturació*

Article 107. *Liquidació de l'impost*

Article 108. *Liquidació provisional d'ofici*

Disposició addicional

Disposició transitòria

Disposició derogatòria

Disposició final primera

Disposició final segona

Disposició final tercera

Exposició de motius

La reforma de la imposició indirecta andorrana ve exigida per raons d'indubtable rellevància i és una fita a assolir dins de la dinàmica modernitzadora que el Principat d'Andorra està assumint en relació amb el seu sistema impositiu.

Cal finalitzar la tasca iniciada amb la reforma de la legislació andorrana en matèria d'imposició indirecta aprovada a final de l'any 2004 i en vigor des del gener de l'any 2006. Per aquest motiu, resulta imprescindible substituir algunes de les figures tributàries indirectes actualment vigents per un impost sobre el valor afegit que, endemés d'estar adaptat a l'estructura econòmica del Principat d'Andorra, assumeixi els principis generals de tributació sobre el consum aplicables a l'entorn geogràfic i econòmic més pròxim al Principat, en particular a la Unió Europea.

L'aprovació d'aquesta reforma implicarà que la figura central del sistema tributari indirecte andorrà sigui l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA), que és un tribut que s'aplica sobre el consum i que neix amb vocació de gravar d'una manera integral els lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades pels empresaris, així com les importacions de béns.

La neutralitat i la transparència absolutes de l'IVA en justifiquen l'elecció com a tribut general d'aplicació per garantir un tractament equitatiu en les transaccions realitzades dins de l'àmbit empresarial tant a escala interna com a escala internacional. Cal destacar que la neutralitat de l'impost és un objectiu a assolir amb independència del grau d'integració o especialitat de l'activitat econòmica realitzada per l'obligat tributari i que dins d'aquest objectiu també s'inscriu la voluntat de generalitzar l'estimació directa com a sistema habitual de determinació de la quota de liquidació de l'impost.

La neutralitat i la generalitat del l'IVA determinen una capacitat recaptatòria sòlida que permet obtenir un volum d'ingressos públics similar a l'actual, sense produir distorsions en el funcionament de l'economia. En definitiva, aquest tribut constitueix un instrument apte per contribuir eficaçment a l'assoliment dels objectius de política econòmica que es fixin en cadascuna de les conjuntures.

La Llei de l'Impost sobre el Valor Afegit estableix la refosa dels impostos indirectes sobre el tràfic de béns i les prestacions de serveis realitzades en territori andorrà en un sol text que regula el sistema general d'imposició indirecta, per obtenir una estructura impositiva indirecta més homogènia i comparable a la dels països de l'entorn geogràfic més pròxim al Principat, en concordança amb la Directiva 2006/112/CE de la Unió Europea.

Aquesta nova Llei planteja una adaptació normativa que, tot i prendre en consideració les línies mestres que provenen de la normativa de la Unió Europea, també té present el nostre context empresarial i econòmic i el dels altres països que, tant si són membres de la Unió Europea com si hi mantenen acords específics, tenen unes dimensions i unes característiques més acostades a la situació d'Andorra.

La nova Llei de l'Impost sobre el Valor Afegit està estructurada en títols i capítols, i regula en cadascun dels títols la matèria corresponent a cada fet imposable. D'aquesta manera s'aconsegueix un text legal més comprensible que, dins de la complexitat, proporciona més simplicitat i seguretat jurídica al contribuent.

Aquesta Llei es compon d'un títol preliminar, on s'estableix la naturalesa i l'àmbit d'aplicació; el títol I, on es delimita el fet generador, compost per dos capítols; el títol II, amb dos capítols, on es recullen les exempcions en la realització de determinades operacions; el títol III, on s'estableix el lloc de realització del fet generador, amb un capítol; el títol IV, relatiu a la meritació de l'impost, amb dos capítols; el títol V, on es determina el càlcul de la base imposable, amb dos capítols; el títol VI, on es recull qui són els obligats tributaris tant de les operacions interiors com de les importacions, ja siguin realitzades per residents andorrans o per no establerts, amb quatre capítols; el títol VII, que estableix el tipus de gravamen aplicable a cada transacció, amb un capítol; el títol VIII, on es determinen les deduccions i devolucions, amb tres capítols; el títol IX, on s'estableix el règim simplificat, el règim especial de recàrrec d'equivalència i el règim especial de les agències de viatge, amb quatre capítols; i el títol X, relatiu a les obligacions formals dels obligats tributaris.

S'estableix l'entrada en vigor d'aquesta Llei el primer any natural després que es publiqui, perquè els agents econòmics disposin d'un temps d'adaptació i d'adequació suficient que els permeti el compliment correcte de les obligacions formals previstes.

Amb caràcter excepcional i fins a l'entrada en vigor de la futura Llei de l'impost sobre societats, tenint en compte l'impacte que l'aprovació d'aquesta Llei té per al sector bancari andorrà, es manté, transitòriament, la vigència del règim actual de tributació indirecta de les entitats pertanyents al sector bancari i financer i de la Llei de l'impost sobre la prestació de serveis bancaris i de serveis financers.

Títol preliminar. *Naturalesa i àmbit d'aplicació*

Article 1. Naturalesa de l'impost

L'impost sobre el valor afegit és un tribut de naturalesa indirecta que grava el consum mitjançant la tributació dels lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades per empresaris o professionals, així com de les importacions de béns.

Article 2. Normativa aplicable

A l'efecte d'aquesta Llei, s'han de tenir en compte els tractats i els convenis internacionals que formin part de l'ordenament intern andorrà.

Article 3. Àmbit territorial

L'àmbit territorial de l'impost és el territori andorrà.

Títol I. *Delimitació del fet generador*

Capítol primer. *Lliurament de béns i prestacions de serveis*

Article 4. Fet generador

Primer. Estan subjectes a l'impost els lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzats en l'àmbit d'aplicació de l'impost per empresaris o professionals a títol oneros, amb caràcter habitual o ocasional, en el desenvolupament de la seva activitat empresarial o professional, fins i tot si s'efectuen a favor dels mateixos socis, associats, membres o partícips de les entitats que les realitzen.

Segon. S'entenen realitzades en el desenvolupament de la seva activitat empresarial o professional, llevat que es provi el contrari:

- Els lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades per societats mercantils.
- Les transmissions o cessions d'ús a tercers de la totalitat o part de qualsevol bé o dret que integrin el patrimoni empresarial o professional de l'obligat tributari, inclús les efectuades amb motiu del cessament en l'exercici de les activitats econòmiques que determinen la subjecció a l'impost.

Tercer. La subjecció a l'impost es produeix amb independència de la finalitat o dels resultats perseguits en l'activitat empresarial o professional o en cada operació en particular.

Quart. Les operacions subjectes a aquest impost no estan subjectes a l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries.

S'exceptua del que disposa el paràgraf anterior els lliuraments de béns immobles, així com la constitució o la cessió de drets reals que recaiguin sobre aquests béns, quan estiguin exempts de l'impost, excepte en cas que l'obligat tributari renunciï a l'exempció d'acord amb l'apartat segon de l'article 16 .

Article 5. *Concepte d'empresari o professional*

Primer. A l'efecte d'aquesta Llei, es consideren «empresaris o professionals»:

- a) Les persones físiques o entitats que realitzin activitats empresarials o professionals definides a l'apartat segon.

No obstant això, no tenen la consideració d'empresaris o professionals els que realitzin exclusivament lliuraments de béns o prestacions de serveis a títol gratuït.

- b) Els que realitzin un o diversos lliuraments de béns o prestacions de serveis que suposin l'explotació d'un bé amb la finalitat d'obtenir uns ingressos continuats en el temps a condició que siguin superiors a 6.000 euros anuals.

En particular tenen aquesta consideració els arrendadors de béns.

- c) Els que efectuen la urbanització de terrenys o la promoció, la construcció o la rehabilitació d'edificacions destinades a la venda, l'adjudicació o la cessió per qualsevol títol, encara que sigui de forma ocasional.

Segon. Són activitats empresarials o professionals les que impliquin l'ordenació per compte propi de factors de producció materials i humans, o d'algun d'aquests factors de producció, amb la finalitat d'intervenir en la producció o la distribució de béns o la realització de serveis.

En particular, les activitats extractives, de fabricació, comerç, prestació de serveis, incloses les artesanes, agrícoles, forestals, ramaderes, pesqueres, de construcció i l'exercici de professions liberals i artístiques.

A l'efecte d'aquest impost, les activitats empresarials o professionals es consideren iniciades des del moment en què es faci l'adquisició de béns o serveis amb la intenció, confirmada per elements objectius, de destinar-los a les activitats mencionades, inclús en el supòsit a què es refereixen les lletres *b)* i *c)* de l'apartat primer. Els que realitzin les adquisicions tenen des d'aquell moment la condició d'empresaris o professionals a l'efecte de l'impost.

Tercer. Es presumeix l'exercici d'activitats empresarials o professionals quan estiguin previstes a la Classificació d'activitats econòmiques.

Article 6. *Concepte d'edificació*

Primer. A l'efecte d'aquesta Llei, es consideren «edificacions» les construccions unides de forma permanent al sòl o a altres immobles, realitzades tant sobre la superfície com al subsòl que siguin susceptibles d'un ús autònom i independent.

Segon. En particular, tenen la consideració d'edificacions les construccions que s'esmenten a continuació, sempre que estiguin unides de manera fixa a un immoble, amb el benentès que no es pugui separar d'aquest immoble sense que es produeixi un crebant de la matèria o deterioració en l'objecte:

- a) Els edificis, entenent com a tals les construccions permanents, separades i independents, enteses per ser utilitzades com a habitatge o per al desenvolupament d'una activitat econòmica.
- b) Les instal·lacions industrials no habilitades, com per exemple dics, tancs i carregadors.
- c) Els aeroports.
- d) Les instal·lacions de lleure i esportives que no siguin accessòries a altres edificacions.
- e) Els camins, les línies de ferrocarril, les carreteres, les autopistes i altres vies de comunicació terrestre o fluvials, així com els ponts, els viaductes i els túnels.
- f) Les instal·lacions fixes de transport per cable.

Tercer. No tenen la consideració d'edificacions:

- a) Les obres d'urbanització de terrenys i en particular de proveïment i evacuació d'aigua, subministrament d'energia elèctrica, xarxes de distribució de gas, instal·lacions telefòniques, accessos, carrers i vorades.
- b) Les construccions accessòries d'explotacions agrícoles que tinguin relació amb la naturalesa i la destinació de la finca encara que la persona titular de l'explotació, els seus familiars o les persones que treballin amb ella hi tinguin el seu habitatge.
- c) Els objectes d'ús i ornamentació, tals com les màquines, els instruments i altres utensilis.

Article 7. Operacions no subjectes

No es troben subjectes a aquest impost les operacions següents:

- 1) Les transmissions de béns o drets següents:

- La transmissió de la totalitat del patrimoni empresarial o professional o d'una o diverses branques de l'activitat de l'obligat tributari a favor de l'adquirent o els adquirents que els destinin a activitats empresarials o professionals.
- La transmissió *mortis causa* de la totalitat del patrimoni empresarial o professional o d'una o diverses branques de l'activitat de l'obligat tributari realitzades a favor dels adquirents que els destinin a una activitat empresarial o professional.

Quan els béns i els drets transmesos es desafectin posteriorment de les activitats empresarials o professionals que determinen la no-subjecció prevista anteriorment, la transmissió mencionada queda subjecta a l'impost en la forma establerta per a cada supòsit, d'acord amb aquesta Llei.

Els adquirents dels béns que es beneficiïn de la no-subjecció establerta en l'apartat 1) d'aquest article se subroguen, respecte als béns mencionats, en la posició del transmissor d'acord amb el que s'estableix en l'article 72.

- 2) Lliuraments gratuïts de mostres de mercaderies sense valor comercial estimable amb finalitat de promoció comercial.

S'entén per «mostres de mercaderies» els articles representatius d'una categoria de mercaderies que per la manera de presentació o quantitat sols es puguin utilitzar amb finalitats de promoció.

- 3) Les prestacions de serveis de demostració gratuïta realitzades per promocionar les activitats empresarials o professionals.
- 4) El lliurament gratuït d'impresos o objectes amb caràcter publicitari.

Es consideren «objectes amb caràcter publicitari» els que no tinguin valor comercial intrínsec i se'n consignin de forma indeleble la menció publicitària.

S'exceptua del que s'ha mencionat al paràgraf anterior, i queden subjectes a l'impost, els lliuraments d'objectes publicitaris quan el cost total dels subministraments a un mateix destinatari durant l'any natural excedeixi els 100 euros, excepte que s'entreguin a altres obligats tributaris per redistribuir-los gratuïtament.

- 5) Els serveis prestats per persones físiques en règim de dependència laboral o relacions jurídiques que creïn lligams de subordinació.
- 6) Les operacions previstes a l'article 9 i els apartats 1 i 2 de l'article 12, sempre que no s'hagués atribuït a l'obligat tributari el dret d'efectuar la deducció total o parcial de l'impost efectivament suportat amb motiu de l'adquisició o la importació dels béns.

Tampoc no estan subjectes a l'impost les operacions referides a l'apartat 3 de l'article 12 quan l'obligat tributari es limiti a prestar el mateix servei rebut de tercers

i no se li hagués atribuït el dret a la deducció total o parcial de l'impost que efectivament ha suportat en aquests serveis.

- 7) El lliurament de béns i prestacions de serveis realitzades directament per entitats constitutives de l'Estat andorrà o per entitats parapúbliques o de dret públic definides a la Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996, sense contraprestació o mitjançant contraprestació de caràcter tributari.

Quan les entitats constitutives de l'Estat andorrà actuïn per mitjà d'una empresa pública o, en general, d'empreses mercantils, el que s'estableix en el paràgraf anterior no és d'aplicació.

No obstant això, estan subjectes a l'impost, en tot cas, les operacions que es portin a terme en el desenvolupament de les activitats següents:

- Els serveis de telecomunicació.
- El transport de béns i persones.
- L'explotació de fires i exposicions de caràcter comercial.
- L'emmagatzematge i el dipòsit.
- L'ensenyament i els serveis accessoris a aquesta activitat.
- Les operacions comercials o mercantils de ràdio i televisió realitzades per l'entitat Ràdio i Televisió d'Andorra SA, incloses les relatives a la cessió d'ús de les seves instal·lacions.
- Les operacions d'escorxador.
- La distribució d'aigua, gas, calor, fred i energia elèctrica i altres modalitats d'energia.
- Els serveis aeroportuaris i explotació d'infraestructures ferroviàries, incloent-hi les concessions i les autoritzacions, exceptuades les no subjectes d'acord amb aquesta Llei.
- L'obtenció, la fabricació i la transformació de productes per transmetre'ls posteriorment.
- Les d'oficines comercials de publicitat.
- L'explotació de cantines i menjadors d'empreses i establiments similars.
- Les agències de viatges.

- 8) Les concessions i autoritzacions administratives, exceptuant les que tinguin per objecte la cessió dels immobles i les instal·lacions en aeroports.
- 9) El lliurament de diners a títol de contraprestació o pagament.
- 10) La transmissió d'accions, participacions en societats, obligacions i altres valors.

Article 8. *Concepte de lliurament de béns*

Primer. Es considera «lliurament de béns» la transmissió del poder de disposició sobre els béns corporals, inclús si es realitzen mitjançant la cessió de títols representatius d'aquests béns.

A l'efecte d'aquest impost, també tenen la consideració de «béns corporals» el gas, la calor, el fred, l'energia elèctrica i altres modalitats d'energia.

Segon. També tenen la consideració de «lliurament de béns»:

1. Les execucions d'obra que tinguin per objecte la construcció o la rehabilitació d'una edificació, en el sentit de l'article 6, quan l'empresari que executa l'obra aporti una part dels materials utilitzats, sempre que el cost d'aquests materials excedeixi el 20% de la base imposable.
2. Les aportacions no dineràries efectuades pels obligats tributaris de l'impost d'elements del seu patrimoni empresarial o professional a societats o comunitats de béns o qualsevol altre tipus d'entitats i les adjudicacions d'aquesta naturalesa en cas de dissolució o liquidació total o parcial d'aquestes entitats.
3. La transmissió de béns en virtut d'una norma o d'una resolució administrativa o jurisdiccional, inclosa l'expropiació forçosa.
4. Les cessions de béns en virtut de contractes de venda amb pacte de reserva de domini o condició suspensiva.
5. Les cessions de béns en virtut de contractes d'arrendament amb opció de compra, en el moment en què l'arrendatari es compromet a exercitar-la i, en general, en els casos d'arrendament de béns amb clàusula de transferència de la propietat vinculant per a ambdues parts.
6. Les transmissions de béns entre comitent i comissionista que actuï en nom propi realitzades en virtut de contractes de comissió de venda o comissió de compra.
7. El subministrament, en qualsevol suport material, de productes o aplicacions informàtiques estandarditzades i en sèrie, és a dir, que no necessitin cap modificació substancial per ser utilitzades per l'usuari.

Es consideren «aplicacions informàtiques estandarditzades» les que no necessitin cap modificació substancial per ser utilitzades per qualsevol usuari.

Article 9. *Operacions assimilades al lliurament de béns*

Es consideren «operacions assimilades al lliurament de béns a títol oneros» l'autoconsum de béns. A l'efecte d'aquest impost, es considera «autoconsum de béns» les operacions següents fetes sense contraprestació:

- a. La transferència, realitzada per l'obligat tributari, de béns corporals del seu patrimoni empresarial o professional al seu patrimoni personal o al consum particular.
- b. La transmissió del poder de disposició sobre béns corporals que integren el patrimoni empresarial o professional de l'obligat tributari.
- c. L'afectació o, en el seu cas, el canvi d'afectació de béns produïts, construïts, extrets, transformats, adquirits o importats en l'exercici de l'activitat empresarial o professional de l'obligat tributari per utilitzar-los com a béns d'inversió.

El que es disposa en aquesta lletra no és d'aplicació quan a l'obligat tributari se li hagués atribuït el dret de deduir íntegrament les quotes de l'impost que hauria suportat en el cas d'adquirir a tercers béns d'ídèntica naturalesa.

No s'entén atribuït el dret de deduir íntegrament les quotes de l'impost que haguessin suportat els obligats tributaris en adquirir béns d'ídèntica naturalesa quan, amb posterioritat a la seva posada en funcionament i durant el període de regularització de deduccions, els béns afectats es destinessin a alguna de les finalitats següents:

- Les que, en virtut del que estableixen els articles 64 i 65, limitin o excloguin el dret a la deducció.
- La utilització en operacions que no originin el dret a la deducció.
- La realització d'una entrega exempta de l'impost que no origini el dret a la deducció.

Article 10. *Concepte de transformació*

Es considera «transformació» qualsevol alteració d'un bé que determini la modificació dels fins específics pels quals era utilitzable.

Article 11. *Concepte de prestació de serveis*

Primer. A l'efecte d'aquest impost, s'entén per «prestació de serveis» tota operació subjecta a l'impost que, d'acord amb aquesta Llei, no tingui la qualificació de lliurament o importació de béns.

Segon. En particular, es consideren prestacions de serveis:

1. L'exercici independent d'una professió, un art o un ofici.
2. L'arrendament de béns, una indústria o un negoci, una empresa o un establiment mercantil, amb opció de compra o sense.
3. Les cessions d'ús o usdefruit de béns.
4. La cessió de drets d'autor, llicències, patents, marques de fàbrica i comercials i altres drets de propietat intel·lectual i industrial.
5. Les obligacions de fer i no fer i les abstencions estipulades en contractes d'agència, venda en exclusiva o derivades de convenis de distribució de béns en àrees territorials delimitades.
6. Les execucions d'obra que no es considerin lliurament de béns, d'acord amb l'article 8.
7. Els traspessos de locals de negoci.
8. Els transports.
9. Els serveis d'hostaleria, restaurant i acampament, així com la venda de begudes i aliments per consumir-los de manera immediata al mateix local.
10. Les operacions d'assegurança, reassegurança i capitalització.
11. Les prestacions d'hospitalització.
12. Els préstecs i els crèdits en diners.
13. El dret d'utilitzar instal·lacions esportives o de lleure.
14. L'explotació de fires i exposicions.
15. Les operacions de mediació i d'agència o comissió, quan l'agent o comissionista actuï en nom aliè. Quan actuï en nom propi i faci d'intermediari en una prestació de serveis s'entén que ha rebut i prestat els serveis corresponents per si mateix.
16. El subministrament de productes informàtics quan no sigui un lliurament de béns, considerant accessori a la prestació de serveis el lliurament del suport corresponent.

En particular, es considera «prestació de serveis» el subministrament de productes informàtics que hagin estat confeccionats amb l'encàrrec previ del seu destinatari conforme a les especificacions d'aquest destinatari, així com els altres que siguin objecte d'adaptacions substancials necessàries per a l'ús pel seu destinatari.

Article 12. *Operacions assimilades a les prestacions de serveis*

Es consideren «operacions assimilades a les prestacions de serveis a títol onerós» els autoconsums de serveis.

A l'efecte del que preveu aquesta Llei, són autoconsums de serveis les operacions següents per les quals no es percep cap contraprestació:

1. Les transferències de béns i drets no inclosos a l'article 9, del patrimoni empresarial o professional al patrimoni personal de l'obligat tributari.
2. L'aplicació total o parcial a l'ús particular de l'obligat tributari o, en general, a finalitats alienes a la seva activitat empresarial o professional dels béns que formen part del seu patrimoni empresarial o professional.
3. Les altres prestacions de serveis efectuades a títol gratuït per l'obligat tributari no mencionades en els números anteriors, sempre que es realitzin amb finalitats alienes a les de l'activitat empresarial o professional.

Capítol segon. *Importacions de béns*

Article 13. *Fet generador*

Les importacions de béns estan subjectes a l'impost, qualsevol quina sigui la finalitat a la qual es destinin i la condició de l'importador.

Article 14. *Concepte d'importació de béns*

Primer. Tenen la consideració d'«importació»:

1. L'entrada de béns en el territori andorrà procedents d'un altre estat o territori.
2. No obstant això, quan un bé es col·loqui, des de la seva entrada en el territori andorrà, en les àrees de l'article 19 o es vinculi als règims de l'article 20, la importació d'aquest bé es produeix quan aquests béns surtin de les àrees referides o abandonin els règims indicats.

El contingut en aquest paràgraf únicament és d'aplicació quan els béns es col·loquin en les àrees referides o es vinculin als règims indicats d'acord amb el que disposa la legislació aplicable a cada supòsit en concret. L'incompliment d'aquesta legislació determina que es produeixi el fet generador importació.

Article 15. *Operacions assimilades a les importacions de béns*

Es consideren «assimilades a les importacions» les adquisicions realitzades en el territori d'aplicació de l'impost dels béns el lliurament o la importació previs dels quals s'haguessin beneficiat de l'exempció de l'impost, en virtut del que es disposa en els articles 18 i 39.

Títol II. *Exempcions*

Capítol primer. *Lliurament de béns i prestacions de serveis*

Article 16. *Exempcions en operacions interiors*

Primer. Resulten exemptes de l'impost les operacions següents:

1. Les prestacions de serveis i els lliuraments de béns accessoris realitzats pels serveis públics postals.
2. Les prestacions de serveis d'hospitalització o assistència sanitària i les prestacions directament relacionades realitzades per entitats parapúbliques o de dret públic o per establiments hospitalaris, centres de cures mèdiques i de diagnòstic i altres establiments de la mateixa naturalesa degudament reconeguts.

Es consideren «prestacions de serveis directament relacionades amb les hospitalàries i d'assistència sanitària» les d'alimentació, allotjament, sala d'operacions, subministrament de medicaments i material sanitari i altres d'anàlegs prestats per les clíniques, els laboratoris, les residències i altres establiments hospitalaris i d'assistència sanitària.

L'exempció no s'estén a les operacions següents:

- a) El lliurament de medicaments per ser consumits fora dels establiments mencionats en el primer paràgraf.
 - b) Els serveis d'alimentació i allotjament prestats a persones diferents dels destinataris dels serveis d'hospitalització i assistència sanitària i dels seus acompanyants.
 - c) Els serveis veterinaris.
 - d) L'arrendament de béns realitzats per les entitats a què es refereix aquest apartat.
3. L'assistència a persones físiques efectuada per professionals de la salut.

A l'efecte d'aquest impost, tenen la condició de professionals de la salut els considerats com a tals segons l'ordenament jurídic andorrà i els psicòlegs, logopedes i òptics reconeguts per l'Administració andorrana.

L'exempció comprèn les prestacions d'assistència mèdica, quirúrgica i sanitària, relativa al diagnòstic, la prevenció i el tractament de malalties, inclús les d'anàlisis clíniques i altres exploracions mèdiques.

4. Els lliuraments de sang, plasma sanguini i altres fluids, teixits i altres elements del cos humà efectuats amb finalitats mèdiques d'investigació o per al seu processament amb finalitats idèntiques.
5. Els serveis realitzats en l'àmbit de les respectives professions per estomatòlegs, odontòlegs, metges dentistes i protèsics dentals, així com el lliurament, la reparació i la col·locació de pròtesis dentals i ortopèdies maxil·lars realitzades pels mateixos professionals, qualsevol quina sigui la persona a càrrec del qual es facin aquestes operacions.
6. Els serveis prestats directament als seus membres per unions o agrupacions constituïdes exclusivament per persones que exerceixen una activitat exempta o no subjecta a l'impost quan hi concorrin les condicions següents:
 - a) Que els serveis s'utilitzin directament i exclusivament en aquesta activitat i siguin necessaris per a l'exercici d'aquesta activitat.
 - b) Que els membres es limitin a reemborsar la part que els correspongui de les despeses realitzades en comú.
 - c) Que es reconegui prèviament el dret dels obligats tributaris a l'exempció en la forma com es determini reglamentàriament.

S'entén a aquests efectes que els membres d'una entitat exerceixen una activitat exempta o no subjecta a l'impost quan el volum total anual de les operacions efectivament gravades per l'impost no excedeixi el 50% del total de les realitzades.

7. Els lliuraments de béns i prestacions de serveis que, pel compliment de les seves finalitats específiques, realitzi la Caixa Andorrana de Seguretat Social, directament o a través de les seves entitats gestores o col·laboradores.

Únicament és aplicable aquesta exempció quan els que facin aquestes operacions no percebin cap contraprestació dels adquirents dels béns o dels destinataris dels serveis, diferents de les cotitzacions corresponents efectuades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

L'exempció no s'estén a les entregues de medicaments o de material sanitari realitzades per les farmàcies per compte de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

8. Les prestacions de serveis d'assistència social que s'indiquen a continuació efectuades per entitats parapúbliques o de dret públic o entitats o establiments privats de caràcter social:

- a) Protecció de la infància i de la joventut.
- b) Assistència a la tercera edat, a minories ètniques, a refugiats i asilats, a persones amb càrregues familiars no compartides, a alcoholòlics i toxicòmans i a exreclusos.
- c) Educació especial i assistència a persones amb discapacitat.
- d) Acció social comunitària i familiar.
- e) Cooperació per al desenvolupament.

L'exempció comprèn la prestació dels serveis d'alimentació, allotjament o transport accessoris dels anteriors prestats pels mencionats establiments o entitats amb mitjans propis o aliens.

9. L'educació de la infància i de la joventut, la guàrdia i la custòdia d'infants, l'ensenyament escolar, universitari i de postgrau, l'ensenyança d'idiomes i la formació i el reciclatge professional realitzats per entitats parapúbliques, per entitats de dret públic o per entitats privades autoritzades per a l'exercici d'aquestes activitats.

L'exempció s'estén a les prestacions de serveis i lliuraments de béns directament relacionats amb els serveis enumerats en el paràgraf anterior, efectuades amb mitjans, propis o aliens, per les mateixes empreses docents o educatives que prestin els mencionats serveis o per entitats o associacions de caràcter no lucratiu. En particular, la dita exempció també comprèn els serveis d'alimentació realitzats per les entitats esmentades.

L'exempció no comprèn les operacions següents:

- a) Les d'allotjament i alimentació prestats per col·legis majors o menors i residències d'estudiants.
 - b) Les efectuades per escoles de conductors de vehicles relatius als permisos de conducció de vehicles terrestres i als títols de llicències o permisos necessaris per conduir aeronaus esportives o d'esbarjo.
10. Les classes impartides a títol particular per persones físiques sobre matèries incloses en els plans d'estudis de qualsevol nivell i grau del sistema d'ensenyament escolar o universitari.
11. Les cessions de personal realitzades en el compliment de les seves finalitats per les entitats religioses per al desenvolupament de les activitats següents:
- a) Hospitalització, assistència sanitària i d'altres directament relacionades amb aquestes activitats.

- b) Les d'assistència social compreses en el número 8 d'aquest apartat.
 - c) Educació, ensenyament, formació i reciclatge professional.
12. Les prestacions de serveis i els lliuraments de béns accessoris a les mateixes prestacions efectuades directament als seus membres per organismes o entitats legalment reconeguts que no tinguin finalitat lucrativa, els objectius dels quals siguin de naturalesa política, sindical, religiosa, filantròpica o cívica, realitzades per a la consecució de les dites finalitats específiques, sempre que no percebin dels beneficiaris d'aquestes prestacions cap contraprestació diferent de les cotitzacions fixades en els estatuts.
- S'entenen inclosos en el paràgraf anterior els col·legis professionals, les cambres oficials, les organitzacions patronals i les federacions que agrupin els organismes o les entitats a què es refereix aquest número.
13. Les prestacions de serveis directament relacionats amb la pràctica de l'esport o de l'educació física, facilitades a les persones que practiquen l'esport o l'educació física per organismes de caràcter no lucratiu com poden ser entitats de dret públic o parapúblic, federacions esportives i entitats esportives privades de caràcter social.
- L'exempció no s'estén als espectacles esportius.
14. Les prestacions de serveis que s'esmenten a continuació efectuades per entitats parapúbliques o de dret públic o per entitats o establiments culturals privats de caràcter social:
- a) Les pròpies de biblioteques, arxius i centres de documentació.
 - b) Les visites a museus, galeries d'art, pinacoteques, monuments, indrets històrics, jardins botànics, parcs zoològics i parcs naturals i altres espais naturals protegits de característiques similars.
 - c) Les representacions teatrals, musicals, coreogràfiques, audiovisuals i cinematogràfiques.
 - d) L'organització d'exposicions i manifestacions similars d'àmbit educatiu, cultural o social.
15. Els serveis professionals, inclosos aquells la contraprestació dels quals consisteixi en drets d'autor, prestats per artistes plàstics, escriptors, col·laboradors literaris, gràfics i fotogràfics de diaris i revistes, compositors musicals, autors d'obres audiovisuals, traductors i adaptadors.
16. El transport de malalts o ferits en ambulàncies o vehicles especialment adaptats per a aquest fi.

17. Els lliuraments de segells de correus i efectes timbrats de curs legal a Andorra per import no superior al seu valor facial.

L'exempció no s'estén als serveis d'expedició dels béns mencionats prestats en nom i per compte de tercers.

18. Les apostes, les loteries i els jocs d'atzar o de diners.

19. Els lliuraments de terrenys no urbanitzables, incloses les construccions de qualsevol naturalesa que estiguin enclavades en aquests terrenys, que siguin indispensables per al desenvolupament d'una explotació agrària, i els destinats exclusivament a parcs i jardins públics o a superfícies vials d'ús públic.

L'exempció no s'estén als lliuraments de terrenys en procés d'urbanització, excepte els destinats exclusivament a parcs i jardins públics o a superfícies vials d'ús públic.

20. Les transmissions de terrenys que efectuïn els administrats per a la reparcel·lació dels terrenys de la seva propietat que hagin quedat continguts en una unitat d'actuació definida en els plans d'urbanisme parroquials en aplicació de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme i dels reglaments que la desenvolupin.

21. Els arrendaments que tinguin la consideració de serveis d'acord amb el que disposa l'article 11 i la constitució i la transmissió de drets reals d'ús i gaudi que tinguin per objecte els béns següents:

- a) Terrenys, incloses les construccions immobiliàries de caràcter agrari utilitzades per a l'explotació d'una finca rústica. Se n'exceptuen les construccions immobiliàries dedicades a activitats de ramaderia independentment de l'explotació del sòl.
- b) Els edificis en la mesura i la proporció que siguin destinats a habitatge, tant si l'habitatge és objecte d'ús per part de l'arrendatari com d'un tercer. El mateix criteri és d'aplicació als garatges i als annexos accessoris als habitatges i els mobles que siguin arrendats conjuntament amb aquests habitatges.

L'exempció no comprèn:

1. Els arrendaments de terrenys per a l'estacionament de vehicles.
2. Els arrendaments de terrenys destinats al dipòsit o l'emmagatzematge de béns, mercaderies o productes; o per instal·lar-hi elements d'una activitat empresarial o per ser utilitzats com a abocadors.
3. Els arrendaments de terrenys per a exposicions o publicitat.

4. Els arrendaments amb opció de compra de terrenys o habitatges el lliurament dels quals estigués subjecte i no exempt de l'impost.
 5. Els arrendaments d'apartaments o habitatges moblats quan l'arrendador s'obligui a la prestació d'alguns serveis complementaris propis de la indústria hotelera com per exemple els de restaurant, neteja, rentada de roba o altres d'anàlegs.
 6. La constitució o la transmissió de drets reals d'ús i gaudi sobre els béns als quals es refereixen les lletres anteriors.
 7. La constitució o la transmissió de drets reals de superfície.
22. Els lliuraments de béns que hagin estat utilitzats pel transmissor en la realització d'operacions exemptes de l'impost en virtut del que estableix aquest article, sempre que a l'obligat tributari no se li hagi atribuït, en cap grau, el dret a efectuar la deducció total o parcial de l'impost suportat en realitzar l'adquisició, l'afectació o la importació dels béns esmentats o dels seus elements.

A l'efecte del que disposa el paràgraf anterior, es considera que a l'obligat tributari no se li ha atribuït el dret d'efectuar la deducció parcial de les quotes suportades en cap grau quan hagi utilitzat els béns o els serveis adquirits exclusivament en la realització d'operacions exemptes que no originin el dret a la deducció, encara que hagués estat d'aplicació la regla de la prorrata.

23. Els lliuraments de béns, l'adquisició, l'afectació o la importació dels quals, o la dels elements que els componen, hagués determinat l'exclusió total del dret de deduir a favor del transmissor en virtut del que disposen els articles 64 i 65 d'aquesta Llei.
24. Les prestacions de serveis bancaris i financers següents:
1. Les operacions relatives a dipòsits en les seves diverses formes, inclosos els dipòsits en compte corrent i comptes d'estalvi, i les altres operacions relacionades amb aquests dipòsits, inclosos els serveis de cobrament i pagament prestats pel dipositari a favor del dipositant. L'exempció no s'estén als serveis de gestió de cobrament de crèdits, lletres de canvi, rebuts ni altres documents. No es consideren «gestió de cobrament» les operacions d'abonament en compte de xecs o talons.
 2. Els serveis relacionats amb la transmissió de dipòsits en efectiu, fins i tot mitjançant certificats o títols que compleixin una funció anàloga.
 3. Els serveis relacionats amb la concessió de préstecs i crèdits en diners, qualsevol que sigui la forma com s'instrumenti, inclús mitjançant efectes financers o títols d'una altra naturalesa.
 4. La transmissió de préstecs i crèdits i serveis relacionats.

Segon. Les exempcions esmentades a l'apartat anterior poden ser objecte de renúncia per part de l'obligat tributari, en la forma i amb els requisits que es determinin reglamentàriament.

Tercer. A l'efecte del que disposa aquest article, es consideren «entitats o establiments de caràcter social» aquells en els quals concorrin els requisits següents:

1. Manca de finalitat lucrativa i dedicar, si escau, els beneficis eventualment obtinguts al desenvolupament d'activitats exemptes d'idèntica naturalesa.
2. Que els càrrecs de president, patró o representant legal siguin gratuïts i manquin d'interès en els resultats econòmics de l'explotació en si mateixos o a través de persona interposada.
3. Els socis, comuners o partícips de les entitats o establiments i els seus cònjuges o parents consanguinis, fins al segon grau, no poden ser destinataris principals de les operacions exemptes ni gaudir de condicions especials en la prestació de serveis.

Aquest requisit no s'aplica quan es tracta de les prestacions de serveis a les quals es refereix l'apartat primer, números 8 i 13 d'aquest article.

Article 17. Exempcions en les exportacions de béns

Estan exemptes de l'impost, en les condicions i amb els requisits que s'estableixen reglamentàriament, les operacions següents:

1. Els lliuraments de béns expedits o transportats fora del territori andorrà pel transmissent o per un tercer que actui en nom i per compte d'aquest transmissent.
2. Els lliuraments de béns expedits o transportats fora del territori andorrà per l'adquirent no establert en el territori d'aplicació de l'impost o per un tercer que actui en nom i per compte d'aquest adquirent.

S'exclouen del que es disposa en el paràgraf anterior els béns destinats a l'equipament de mitjans de transport d'ús privat.

També estan exemptes de l'impost els lliuraments de béns a viatgers sempre que compleixin els requisits següents:

- a) Els lliuraments de béns han d'estar documentats en una factura l'import de la qual, impostos inclosos, sigui superior a 100 euros.
- b) Que els viatgers tinguin la seva residència habitual fora d'Andorra.

- c) Que el conjunt de béns adquirits no constitueixi una expedició comercial.
- d) Que els viatgers acreditin, d'acord amb el que s'estableixi reglamentàriament, haver satisfet un impost de idèntica o anàloga naturalesa a l'impost sobre el valor afegit quan hagin declarat la importació dels béns esmentats al país de destinació.

L'exempció es fa efectiva mitjançant el reemborsament de l'impost suportat en les adquisicions.

A l'efecte d'aquesta Llei, es considera que els béns conduïts per viatgers no constitueixen una expedició comercial quan es tracti de béns adquirits ocasionalment, que es destinin a l'ús personal o familiar dels viatgers o per ser oferts com a regals i que, per la seva naturalesa i quantitat, no es pugui presumir que siguin l'objecte d'una activitat comercial.

- 3. Les prestacions de serveis que consisteixin en treballs realitzats sobre béns mobles adquirits o importats per ser objecte d'aquests treballs en territori andorrà i que, en el termini màxim d'un mes, siguin expeditos o transportats fora d'Andorra per qui hagi realitzat els treballs mencionats, pel destinatari dels mateixos treballs no establert en el territori andorrà, o bé per una altra persona que actuï en nom i per compte de qualsevol dels anteriors.

L'exempció no s'estén als treballs de reparació o manteniment de mitjans de transport d'ús privat introduïts en el règim de trànsit o d'importació temporal.

- 4. Els lliuraments de béns a organismes reconeguts que els exportin fora del territori andorrà en el marc de les seves activitats humanitàries, caritatives o educatives amb el reconeixement previ del dret a l'exempció.
- 5. Les prestacions de serveis, incloses les de transport i operacions accessòries, diferents de les que gaudeixin de l'exempció de l'article 16 quan estiguin directament relacionades amb les exportacions de béns fora d'Andorra.

Es consideren directament relacionades amb les exportacions mencionades els serveis respecte dels quals concorrin les condicions següents:

- a) Que es prestin als qui fan aquestes exportacions, als destinataris dels béns o als qui actuïn per compte de l'un i de l'altre.
- b) Que es realitzin a partir del moment en què els béns s'expedeixin directament amb destinació a un punt situat fora del territori andorrà.

La condició a què es refereix la lletra *b)* anterior no s'exigeix en relació amb els serveis d'arrendament de mitjans de transport, embalatge i condicionament de la càrrega, reconeixement de les mercaderies per compte dels adquirents i d'altres

d'anàlogues, la realització prèvia de les quals sigui imprescindible per dur a terme l'enviament.

6. Les prestacions de serveis fetes per intermediaris que actuïn en nom i per compte de tercers quan intervinguin en les operacions exemptes descrites en aquest article.

Article 18. *Exempcions en les operacions assimilades a les exportacions*

Estan exemptes de l'impost, en les condicions i amb els requisits que s'estableixen reglamentàriament, els lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades en el marc de les relacions diplomàtiques i consulars, així com les prestacions de serveis realitzades per intermediaris que actuïn en nom i per compte de tercers quan intervinguin en aquestes operacions.

Article 19. *Exempcions relatives a les zones franques i al dipòsit temporal*

Primer. Estan exemptes de l'impost, en les condicions i amb els requisits que s'estableixin reglamentàriament:

1. Els lliuraments de béns destinats a ser introduïts a la duana i col·locats, si escau, en una zona franca o un dipòsit temporal.
2. Les prestacions de serveis relacionats directament amb els lliuraments de béns descrits en el paràgraf anterior, així com les importacions de béns destinats a ser introduïts en les àrees mencionades.

Segon. Les àrees mencionades en aquest article són definides com a tals en la legislació duanera. L'entrada i la permanència de les mercaderies en aquests àrees, així com la col·locació en aquestes àrees, s'han d'ajustar a les normes i als requisits establerts en la legislació esmentada.

Tercer. Les exempcions establertes en aquest article estan condicionades, en tot cas, al fet que els béns a què es refereixin no siguin utilitzats ni destinats al consum final en les àrees indicades.

A aquest efecte, no es consideren «utilitzats en les àrees mencionades» els béns introduïts en les mateixes àrees per ser incorporats als processos de transformació en curs que es realitzin en aquestes àrees a l'empara dels règims duaners de transformació sota control duaner o de perfeccionament actiu en el sistema de suspensió.

Quart. Les prestacions de serveis exemptes en virtut de l'apartat primer d'aquest article no comprenen les que gaudeixin d'exempció per l'article 16.

Article 20. *Exempcions relatives a règims duaners i fiscals*

Primer. Estan exemptes de l'impost, en les condicions i els requisits que s'estableixin reglamentàriament, les operacions següents:

1. Els lliuraments de béns que s'indiquen a continuació:
 - a) Els destinats a ser utilitzats en els processos efectuats a l'empara dels règims duaners i fiscals de perfeccionament actiu i del règim de transformació duanera, així com els que estiguin vinculats a aquests règims.
 - b) Els que es trobin vinculats al règim d'importació temporal amb exempció total dels drets d'importació.
 - c) Els destinats a ser vinculats en un règim de dipòsit duaner i els que estiguin vinculats a aquest règim.
2. Les prestacions de serveis relacionades directament amb els lliuraments mencionats en el número anterior.
3. Les prestacions de serveis relacionades directament amb les operacions i els béns següents:
 - a) Les importacions de béns que es vinculin al règim de trànsit.
 - b) Les importacions de béns que es vinculin als règims duaner i fiscal de perfeccionament actiu i al de transformació sota control duaner.
 - c) Les importacions de béns que es vinculin al règim d'importació temporal amb exempció total.

Segon. Els règims mencionats en aquest article són definits com a tals en la legislació duanera. L'entrada i la permanència de les mercaderies en aquests règims s'ajusten a les normes i als requisits establerts en la legislació esmentada.

El règim fiscal de perfeccionament actiu s'autoritza respecte als béns que quedin exclosos del règim duaner de la mateixa denominació, amb subjecció, pel que fa a la resta, a les mateixes normes que regulen el règim duaner mencionat.

Tercer. Les exempcions establertes a l'apartat primer s'apliquen quan els béns a què es refereixen romanguin vinculats als règims indicats.

Quart. Les prestacions de serveis exemptes en virtut de l'apartat primer d'aquest article no comprenen les que gaudeixin d'exempció per l'article 16.

Capítol segon. *Importacions de béns*

Article 21. Importacions de béns el lliurament a l'interior dels quals estigui exempt de l'impost

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns el lliurament de les quals realitzades pels obligats tributaris en el territori andorrà estiguin exemptes d'acord amb el que estableix l'article 16.

Segon. Estan exemptes de l'impost les importacions dels bitllets de banc en curs legal i els títols valors.

Article 22. *Importacions de béns personals per trasllat de la residència habitual*

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns personals pertanyents a persones físiques que traslladin la seva residència habitual des de l'estranger a Andorra.

Segon. L'exempció s'ha d'ajustar als requisits, a les exclusions i als supòsits regulats per la normativa duanera.

Article 23. *Concepte de béns personals*

A l'efecte d'aquesta Llei, es consideren «béns personals» els destinats normalment a l'ús personal de la persona interessada o de les persones que convisquin amb ella o per les seves necessitats de la llar, sempre que, per la seva naturalesa i quantitat, no pugui presumir-se'n l'afectació a una activitat empresarial o professional.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, constitueixen també béns personals els instruments portàtils necessaris per a l'exercici de la professió o l'ofici de l'importador.

Article 24. *Importacions de béns personals per causa d'herència*

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns personals adquirits *mortis causa* quan s'efectuïn per persones físiques que tinguin la seva residència en el territori andorrà.

Segon. L'exempció únicament s'aplica respecte dels béns importats en el termini de dos anys a partir del moment en què la persona interessada tingués la possessió dels béns adquirits, excepte causes excepcionals determinades reglamentàriament.

Tercer. El que disposen els apartats anteriors s'aplica també a les importacions de béns personals adquirits *mortis causa* per entitats sense finalitats lucratives establertes en el territori d'aplicació de l'impost.

Quart. Queden exclosos de l'exempció els articles següents:

- i) Els productes alcohòlics compresos en els codis 22.03 a 22.08 del Sistema duaner harmonitzat de designació i codificació de mercaderies.
- ii) El tabac en brut o manufacturat.

Article 25. *Importacions de béns d'escàs valor*

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns el valor global dels quals no excedeixi els 22 euros.

Segon. En el cas d'enviaments de mercaderies a un particular i que els béns estiguin reservats a l'ús personal o familiar del destinatari també quedarien exemptes d'importació si el seu valor global no excedeix els 220 euros i sempre que s'hagin adquirit segons les condicions del mercat intern del país de procedència.

Tercer. S'exclouen de la franquícia:

S'exceptuen del que disposen els apartats anteriors:

- a) Els productes alcohòlics compresos als codis 22.03 a 22.08 del Sistema harmonitzat de designació i codificació de mercaderies.
- b) El tabac en brut o manufacturat.

Article 26. *Importacions de béns en règim de viatgers*

Primer. Estan exemptes de l'impost sobre el valor afegit les importacions de béns continguts en els equipatges personals dels viatgers procedents d'altres països, amb les limitacions i els requisits que s'indiquen a continuació:

1. Que les importacions mencionades no tinguin caràcter comercial, en els termes previstos a l'article 17.2, darrer paràgraf.
2. Que el valor global dels béns esmentats no excedeixi, per persona, els 900 euros o, tractant-se de viatgers menors de quinze anys d'edat, els 450 euros.

Quan el valor global excedeixi les quantitats indicades, l'exempció es concedeix fins al límit de les quantitats mencionades, exclusivament per als béns que, importats separatament, s'haguessin pogut beneficiar de l'exempció.

Per determinar els límits d'exempció assenyalats anteriorment no es computa el valor dels béns que siguin objecte d'importació temporal o de reimportació derivada d'una exportació temporal prèvia.

Segon. A l'efecte d'aquesta exempció, es consideren «equipatges personals dels viatgers» el conjunt dels equipatges que presentin a la duana en el moment de la seva arribada, així com els que es presentin amb posterioritat, sempre que es justifiqui que al moment de la sortida fossin facturats a l'empresa que els transporti com a equipatges acompanyats.

No constitueixen equipatges personals els dipòsits portàtils que continguin carburants. No obstant això, està exempta de l'impost la importació del carburant contingut en els dipòsits

esmentats quan la quantitat no excedeixi els 10 litres per cada mitjà de transport amb motor mecànic per circular per carretera.

Tercer. Sense perjudici del que estableix l'apartat 1, estan exemptes de l'impost les importacions de productes del tabac, alcohol i begudes alcohòliques en les quantitats establertes a aquest efecte en la normativa duanera. El valor d'aquests béns no es computa per determinar els límits de valor global assenyalats a l'apartat primer precedent.

Article 27. Importacions de petits enviaments

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions de petites trameses, procedents d'un altre país, que no constitueixin una expedició comercial i es remetin per un particular amb destinació a un altre particular que es trobi en el territori andorrà.

Segon. A aquest efecte, es consideren «petits enviaments sense caràcter comercial» aquells en què concorrin els requisits següents:

- a) Que s'importin ocasionalment.
- b) Que comprenguin exclusivament béns d'ús personal del destinatari o de la seva família i que, per la seva naturalesa o quantitat, no pugui presumir-se'n l'afectació a una activitat empresarial o professional.
- c) Que s'enviïn pel remitent de forma gratuïta.
- d) Que el valor global dels béns importats no excedeixi els 450 euros.

Tercer. L'exempció s'aplica també als productes del tabac, alcohol i begudes alcohòliques fins a les quantitats que s'indiquen a la normativa duanera.

Si els béns compresos en aquest apartat excedissin les quantitats indicades, l'exempció es concedeix fins al límit de les quantitats mencionades.

Article 28. Importacions de béns amb motiu de l'adquisició de la totalitat o part del patrimoni empresarial o professional

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns derivades de les adquisicions de béns mencionades en el primer paràgraf de l'apartat 1 de l'article 7.

Queden excloses d'aquesta exempció els béns següents:

- a) Els mitjans de transport que no tinguin el caràcter d'instruments de producció o de serveis.
- b) Els queviures i les mercaderies de tota classe destinades al consum humà o a l'alimentació d'animals.

- c) Els combustibles.

Segon. Aquesta exempció està condicionada al compliment dels requisits següents:

- a) Que els béns importats hagin estat utilitzats per l'empresa durant un període mínim de 12 mesos abans de la transmissió.
- b) Que es destinin a la realització d'una activitat empresarial o professional en el territori d'aplicació de l'impost.
- c) Que la importació dels béns s'efectuï dins del termini de 12 mesos següents a la transmissió.
- d) Que els béns importats no es destinin al desenvolupament d'una activitat que consisteixi fonamentalment en la realització d'operacions exemptes de l'impost en virtut del que disposa l'article 16.

Article 29. Importacions de béns destinats a organismes caritatius o filantròpics

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions dels béns següents, que es realitzin per entitats parapúbliques o de dret públic o per organismes privats autoritzats, de caràcter caritatiu o filantròpic:

1. Els béns de primera necessitat, adquirits a títol gratuït, per ser distribuïts gratuïtament a persones necessitades.

A aquest efecte, s'entén per «béns de primera necessitat» els que siguin indispensables per satisfer necessitats immediates de les persones, tals com els aliments, els medicaments, la roba de llit i la roba de vestir.
2. Els béns de qualsevol classe que no constitueixin l'objecte d'una activitat comercial, remesos per persones o entitats establertes fora d'Andorra i destinats a les col·lectes de fons organitzades en el curs de manifestacions ocasionals de beneficència a favor de persones necessitades.
3. Els materials d'equipament i d'oficina que no constitueixin l'objecte d'una activitat comercial, remesos, a títol gratuït, per persones o entitats establertes fora d'Andorra per les necessitats de funcionament i realització dels objectius caritatius i filantròpics que persegueixen els organismes o les entitats esmentats.

Segon. L'exempció no s'estén als béns següents:

- a) Els productes alcohòlics compresos als codis 22.03 a 22.08 del Sistema duaner harmonitzat de designació i codificació de mercaderies.
- b) El tabac en brut o manufacturat.

- c) Els vehicles de motor diferents de les ambulàncies.

Tercer. No es consideren incomplerts els requisits establerts en l'apartat primer anterior quan les operacions es realitzin a favor d'altres organismes que compleixin els requisits previstos en aquest article.

Article 30. Béns importats en benefici de persones amb minusvalidesa

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns concebuts especialment per a l'educació, l'ocupació o la promoció social de les persones físiques o mentalment disminuïdes, efectuades per institucions o organismes degudament autoritzats que tinguin per activitat principal l'educació o l'assistència a aquestes persones, quan es remetin gratuïtament i sense finalitat comercial a les institucions o als organismes mencionats.

L'exempció s'estén a les importacions dels recanvis, els elements i els accessoris dels béns esmentats o de les eines o els instruments utilitzats per al seu manteniment, control, calibratge o reparació, quan s'importin conjuntament amb els béns o s'identifiqui que els corresponen.

Segon. Els béns importats amb exempció poden ser prestats, llogats o cedits, sense ànim de lucre, per les entitats o els establiments beneficiaris a les persones mencionades a l'apartat anterior, sense pèrdua del benefici de l'exempció.

Tercer. Sense perjudici del que preveu l'apartat precedent, a les exempcions regulades en aquest article i en relació amb les finalitats descrites, hi és d'aplicació el que disposa l'apartat tercer de l'article 29 .

Article 31. Importacions de béns efectuades en el marc de determinades relacions internacionals

Estan exemptes de l'impost les importacions, desproveïdes de caràcter comercial, dels béns següents:

1. Les condecoracions concedides per les autoritats d'un país estranger a persones que tinguin la residència habitual al territori d'aplicació de l'impost.
2. Les copes, les medalles i els objectes similars que tinguin caràcter essencialment simbòlic i siguin concedits en un altre país a persones que tinguin la residència habitual al territori d'aplicació de l'impost, en homenatge a l'activitat que tals persones hagin desenvolupat en les arts, les ciències, els esports o els serveis públics, o en reconeixement dels seus mèrits amb motiu d'un esdeveniment concret, sempre que els importin els mateixos interessats.
3. Els béns compresos al número anterior que siguin oferts gratuïtament per autoritats o persones establertes a l'estranger per ser entregats, per les mateixes causes, a l'interior del territori d'aplicació de l'impost.

4. Les recompenses, els trofeus, els records de caràcter simbòlic i d'escàs valor destinats a ser distribuïts gratuïtament a persones que tinguin la residència habitual fora del territori d'aplicació de l'impost amb motiu de congressos, reunions de negoci o manifestacions similars de caràcter internacional que tinguin lloc en el territori d'aplicació de l'impost.
5. Els béns que, en concepte d'obsequi i amb caràcter ocasional:
 - a) Importin persones que, tenint la residència habitual a l'àmbit espacial de l'impost, haguessin realitzat una visita oficial a l'estranger i haguessin rebut tals obsequis de les autoritats d'aquest país amb motiu de la visita esmentada.
 - b) Importin persones que efectuïn una visita oficial al territori d'aplicació de l'impost per entregar-los com a regal a les autoritats d'aquest territori amb motiu de la dita visita.
 - c) S'enviïn en concepte de regal a les autoritats, a les corporacions públiques o a les agrupacions que exerceixin activitats d'interès públic al territori d'aplicació de l'impost per les autoritats, les corporacions o les agrupacions estrangeres d'igual naturalesa en mostra d'amistat o bona voluntat.

En tots els casos als quals es refereix aquest número queden exclosos de l'exempció els productes alcohòlics i el tabac en brut o manufacturat.

El que disposa aquest número s'aplica sense perjudici de les disposicions relatives al règim de viatgers.

6. Els béns que normalment es puguin considerar destinats a ser utilitzats o consumits durant la seva permanència oficial al territori d'aplicació de l'impost pels caps d'estat estrangers, per qui els representi o per qui tinguin prerrogatives anàlogues.

Article 32. Importacions de béns amb finalitat de promoció comercial

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions dels béns següents:

1. Les mostres de mercaderies sense valor comercial estimable. L'exempció d'aquest número s'aplica sense perjudici del que disposa el número 4, lletra a) següent.
2. Els impresos de caràcter publicitari, tals com catàlegs, llistes de preus, instruccions d'ús i butlletins comercials.
3. Els objectes de caràcter publicitari que, no tenint valor comercial intrínsec, els proveïdors remetin gratuïtament als seus clients, sempre que no tinguin cap altra finalitat econòmica diferent de la publicitària.

4. Els béns que s'esmenten a continuació, destinats a una exposició o manifestació similar:

a) Les petites mostres representatives de mercaderies.

L'exempció queda condicionada a la concurrència dels requisits que s'esmenten a continuació:

- Que siguin importades gratuïtament com a tals o que siguin obtingudes en la manifestació a partir de les mercaderies importades a granel.
- Que es distribueixin gratuïtament al públic durant la manifestació o l'exposició per utilitzar-les o consumir-les.
- Que siguin identificables com a mostres de caràcter publicitari d'escàs valor unitari.
- Que no siguin susceptibles de ser comercialitzades i es presentin, en el seu cas, en envasos que continguin una quantitat de mercaderies inferior a la més petita quantitat de la mercaderia oferta efectivament en el comerç.
- Tractant-se de mostres de productes alimentaris i begudes no condicionats en la forma indicada a la lletra anterior, que es consumeixin a l'acte en la mateixa manifestació.
- Que el seu valor global i la seva quantitat estiguin en consonància amb la naturalesa de l'exposició o la manifestació, el nombre de visitants i la importància de la participació de l'expositor.

b) Els que s'hagin d'utilitzar exclusivament en la realització de demostracions o per permetre el funcionament de màquines o aparells presentats en les exposicions o manifestacions mencionades.

L'exempció està condicionada als requisits següents:

- Que els béns importats siguin consumits o destruïts en el curs de la manifestació o l'exposició.
- Que el seu valor global i la seva quantitat siguin proporcionats a la naturalesa de l'exposició o la manifestació, al nombre de visitants i a la importància de la participació de l'expositor.

c) Els materials d'escàs valor, tals com les pintures, els vernissos, els papers pintats o similars, utilitzats per construir, instal·lar o decorar els pavellons dels expositors i que s'utilitzin amb aquesta finalitat.

- d) Els impresos, els catàlegs, els prospectes, les llistes de preus, els cartells, els calendaris, les fotografies no emmarcades o similars distribuïts gratuïtament amb finalitat exclusiva de publicitat dels béns objectes de l'exposició o la manifestació.

L'exempció queda condicionada a la concurrència dels requisits següents:

- Que els béns importats es destinin exclusivament a ser distribuïts gratuïtament al públic en el lloc de l'exposició o la manifestació.
- Que, pel seu valor global i la seva quantitat, siguin proporcionats a la naturalesa de la manifestació, al nombre de visitants i a la importància de la participació de l'expositor.

Segon. Les exempcions establertes en el número 4 de l'apartat anterior no s'apliquen a les begudes alcohòliques, al tabac en brut o manufacturat, als combustibles ni als carburants.

Tercer. A l'efecte del que disposa aquesta Llei, s'entén per «exposicions o manifestacions similars» les exposicions, les fires, els salons o els esdeveniments anàlegs del comerç, la indústria, l'agricultura o l'artesanía, les organitzades principalment amb fins filantròpics, científics, tècnics, d'artesanía, artístics, educatius, culturals, esportius o religiosos o per al millor desenvolupament de les activitats sindicals, turístiques o de les relacions entre els pobles. Així mateix, aquest concepte comprèn les reunions de representants, d'organitzacions o grups internacionals i les cerimònies de caràcter oficial o commemoratiu.

No tenen aquesta consideració les que s'organitzin amb caràcter privat en magatzems o locals comercials utilitzats per a la venda de mercaderies.

Article 33. Importacions de béns per ser objecte de exàmens, anàlisis o proves

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions de béns destinades a ser objecte d'exàmens, anàlisis o proves per determinar-ne la composició, la qualitat o altres característiques tècniques amb la finalitat d'informació o d'investigacions de caràcter industrial o comercial.

S'exclouen de l'exempció els béns que s'utilitzen en exàmens, anàlisis o proves que en si mateixos constitueixin operacions de promoció comercial.

Segon. L'exempció només comprèn la quantitat dels béns mencionats que sigui estrictament necessària per a la realització dels objectes indicats i queda condicionada al fet que els mateixos béns siguin totalment consumits o destruïts en el curs de les operacions d'investigació.

No obstant això, l'exempció s'estén igualment als productes restants que poguessin resultar de les operacions esmentades si, amb autorització de l'Administració, fossin destruïts o convertits en béns sense valor comercial, abandonats a favor de l'Estat andorrà lliures de despeses o reexportats a un altre país. En defecte d'aquesta autorització, els productes mencionats quedarien subjectes al pagament de l'impost en l'estat en el qual es trobessin, amb referència al moment en el qual s'ultimessin les operacions d'examen, anàlisi o prova.

A aquest efecte, s'entén per «productes restants» els que resultin dels exàmens, les anàlisis o les proves, o bé les mercaderies importades amb la dita finalitat que no fossin efectivament utilitzades.

Tercer. Les autoritats competents estableixen el termini durant el qual s'han de realitzar els exàmens, les anàlisis o les proves, així com les formalitats administratives a acomplir amb vista a garantir l'ús de les mercaderies als efectes previstos.

Article 34. Importacions de béns destinats a organismes competents en matèria de protecció de la propietat intel·lectual o industrial

Estan exemptes de l'impost les importacions de marques, models o dissenys, així com dels expedients relatius a la sol·licitud de drets de propietat intel·lectual o industrial destinats als organismes competents per tramitar-los.

Article 35. Importacions de documents amb caràcter turístic

Estan exemptes de l'impost les importacions dels documents de caràcter turístic següents:

1. Els destinats a ser distribuïts gratuïtament amb finalitat de propaganda sobre viatges a llocs situats a Andorra, principalment per assistir a reunions o manifestacions que presenten caràcter cultural, turístic, esportiu, religiós o professional, sempre que no continguin més d'un 25 per 100 de publicitat comercial privada i que sigui evident la seva finalitat de propaganda de caràcter general.
2. Les llistes o els anuaris d'hotels estrangers, així com les guies de serveis de transport, explotats fora d'Andorra i que hagin estat publicats per organismes oficials de turisme o amb el seu patrocini, sempre que es destinin a la distribució gratuïta i no continguin més d'un 25 per 100 de publicitat comercial privada.
3. El material tècnic enviat als representats acreditats o als corresponents designats per organismes oficials o nacionals de turisme que no es destinin a la seva distribució, com anuaris, llistes d'abonats de telèfon o de tèlex, llista d'hotels, catàlegs de fires, mostres de productes d'artesanía sense valor comercial estimable, documentació sobre museus, universitats, estacions termals i altres institucions anàlogues.

Article 36. Importacions de documents diversos

Estan exemptes de l'impost les importacions de diversos tipus de documentació, fitxes, butlletins, registres sonors, microfilms i altres suports gravats en qualsevol suport físic o digi-

tal llevat dels casos en què, per les seves característiques concretes, com antiguitat o singularitat, el document tingui un valor en si mateix.

Article 37. *Importacions d'objectes de col·lecció o d'art*

Estan exemptes de l'impost les importacions dels objectes de col·lecció o d'art de caràcter educatiu, científic o cultural no destinats a la venda i importats per museus, galeries i altres establiments autoritzats per rebre aquests objectes amb exempció.

L'exempció està condicionada al fet que els objectes s'importin a títol gratuït o, si ho fossin a títol oneros, que siguin lliurats per una persona o una entitat que no actuï com a empresari o professional.

Article 38. *Importacions de carburants i lubricants*

Primer. Estan exemptes de l'impost les importacions de carburants i lubricants continguts en els dipòsits de vehicles automòbils industrials i de turisme i en els contenidors d'ús especial que s'introdueixin a l'interior del territori d'aplicació de l'impost, amb els requisits següents:

1. El carburant contingut en els dipòsits normals dels vehicles automòbils de turisme i industrials, així com dels contenidors d'usos especials.
2. El carburant contingut en els dipòsits portàtils dels vehicles de turisme només es pot importar amb exempció fins al límit de 10 litres.
3. Els lubricants que es trobin a bord dels vehicles en les quantitats que corresponguin a les necessitats normals de funcionament dels dits vehicles durant el trajecte en curs.

Segon. A l'efecte d'aquest article, s'entén per:

1. «Vehicle automòbil industrial»: Tot vehicle de motor capaç de circular per carretera que, per les seves característiques i el seu equipament, resulti apte i estigui destinat al transport, amb remuneració o sense, de persones, amb capacitat superior a nou persones inclòs el conductor, o de mercaderies, així com a altres usos industrials diferents del transport.
2. «Vehicle automòbil de turisme»: Tot vehicle de motor apte per circular per carretera que no estigui comprès en el concepte de vehicle automòbil industrial.
3. «Contenidors d'usos especials»: Tot contenidor equipat amb dispositius especialment adaptats per als sistemes de refrigeració, oxigenació, aïllament tèrmic o altres de similars.
4. «Dipòsits normals»: Els dipòsits, inclòs els de gas, incorporats d'una manera fixa pel constructor en tots els vehicles de sèrie o en els contenidors d'un mateix tipus i

la disposició dels quals permeti la utilització directa del carburant en la tracció del vehicle o, en el seu cas, el funcionament dels sistemes de refrigeració o de qualsevol altre amb què estigui equipat el vehicle o els contenidors d'usos especials.

Tercer. Els carburants admesos amb exempció no poden ser utilitzats en vehicles diferents d'aquells en els quals s'haguessin importat, ni extrets dels mateixos vehicles, ni emmagatzemats, excepte en els casos en què els vehicles mencionats fossin objecte d'una reparació necessària, ni poden ser objecte d'una cessió onerosa o gratuïta per part del beneficiari de l'exempció.

En altre cas, queden subjectes a l'impost les quantitats que haguessin rebut els destins irregulars mencionats.

Article 39. Importacions de béns en règim diplomàtic o consular

Estan exemptes de l'impost les importacions de béns en règim diplomàtic o consular quan gaudeixin d'exempció dels drets d'importació.

Article 40. Importacions de béns destinats a organismes internacionals o emparats en acords internacionals

Estan exemptes de l'impost les importacions de béns efectuades per organismes internacionals reconeguts per Andorra i les realitzades pels seus membres amb estatut diplomàtic, amb els límits i les condicions fixades en els convenis internacionals pels quals es creen aquests organismes.

Tanmateix, són de plena aplicació les franquícies atorgades en el marc dels acords internacionals.

Article 41. Reimportacions de béns

Estan exemptes de l'impost les reimportacions de béns en el mateix estat en què es van exportar prèviament quan es realitzin per aquell que els hagués exportat i es beneficiïn de l'exempció dels drets a la importació.

Article 42. Prestacions de serveis relacionats amb les importacions

Estan exemptes de l'impost les prestacions de serveis, diferents de les declarades exemptes a l'article 16, la contraprestació de les quals estigui inclosa a la base imposable de les importacions de béns a què es refereixen, d'acord amb el que estableix l'article 54 .

Article 43. Exempcions en les importacions per evitar la doble imposició

Estan exemptes de l'impost les operacions següents:

- a) Les importacions de béns el lliurament dels quals s'entengui realitzada al territori d'aplicació de l'impost, en virtut del que estableix el número 2 de l'apartat segon de l'article 45 .
- b) Les importacions temporals de béns amb exempció parcial dels drets d'importació, quan fossin cedits pel seu propietari mitjançant operacions subjectes i no exemptes de l'impost en virtut del que preveu l'epígraf g, al número 7 de l'article 47.
- c) Les importacions d'electricitat.

Article 44. Altres exempcions

Estan també exemptes de l'impost, d'acord amb les condicions i els límits establerts per la normativa duanera, les importacions següents:

- a) Béns importats amb motiu d'un casament.
- b) Efectes i objectes destinats a moblar una residència secundària.
- c) Equipament necessari d'estudis i altres objectes mobles d'alumnes o estudiants.
- d) Animals de laboratori i substàncies biològiques o químiques destinades a la recerca.
- e) Substàncies terapèutiques d'origen humà i reactius per a la determinació dels grups sanguinis i histològics.
- f) Instruments i aparells destinats a la recerca mèdica, a l'establiment de diagnòstics o a la realització de tractaments mèdics.
- g) Substàncies de referència per controlar la qualitat dels medicaments.
- h) Productes farmacèutics utilitzats amb motiu de manifestacions esportives internacionals.
- i) Materials accessoris d'estiba i de protecció de mercaderies durant el transport.
- j) Jaços, farratges i aliments destinats als animals durant el transport.
- k) Materials destinats a la construcció, al manteniment o a la decoració de monuments commemoratius.

Títol III. Lloc de realització del fet generador

Capítol primer. Lliuraments de béns i prestacions de serveis

Article 45. Lloc de realització dels lliuraments de béns

El lloc de realització dels lliuraments de béns es determina segons les regles següents:

Primera. Els lliuraments de béns que no siguin objecte d'expedició o transport, s'entenen realitzats dins de l'àmbit territorial d'aplicació de l'impost quan els béns es posin a disposició de l'adquirent en dit territori.

Segona. També s'entenen realitzats dins de l'àmbit territorial d'aplicació de l'impost:

1. En cas que els béns siguin expedits o transportats pel proveïdor, per l'adquirent, o per un tercer, s'ha de considerar que el lliurament s'ha realitzat en el territori d'aplicació de l'impost quan l'expedició o el transport s'iniciïn en el territori mencionat. No obstant això, en el cas de béns objecte d'importació, malgrat que el lloc d'inici del transport estigui situat en un país estranger, els lliuraments dels mateixos béns efectuats per l'importador i, en el seu cas, pels successius adquirents s'entenen realitzats en el territori d'aplicació de l'impost.
2. Els lliuraments dels béns que hagin de ser objecte d'instal·lació o muntatge abans de la seva posada a disposició, quan la instal·lació s'ultimi en el territori esmentat. Aquesta regla només s'aplica quan la instal·lació o el muntatge impliquin la immobilització dels béns entregats i el seu cost excedeixi el 15% de la total contraprestació corresponent al lliurament dels béns instal·lats.
3. Els lliuraments de béns immobles que radiquin en territori andorrà.

Tercera. Els lliuraments d'electricitat s'entenen efectuats dins de l'àmbit territorial d'aplicació de l'impost en els supòsits que s'esmenten a continuació:

1. Els efectuats a un empresari o a un professional revededor, quan aquest empresari o professional tingui la seu de la seva activitat econòmica o posseeixi un establiment permanent o, en el seu defecte, el seu domicili en el citat territori.
2. Qualsevol altre, quan l'adquirent efectuï l'ús o consum efectiu d'electricitat en el territori d'aplicació de l'impost.

Article 46. Lloc de realització de les prestacions de serveis. Regla general

Primer. A l'efecte de l'aplicació de les normes relatives al lloc de realització dels serveis:

1. L'obligat tributari que desenvolupi també activitats o realitzi operacions que no es considerin entregues de béns o prestacions de serveis subjectes a l'impost té la consideració d'obligat tributari respecte de tots els serveis que li siguin prestats.
2. Una persona jurídica sense la condició d'obligat tributari però identificada a l'efecte de l'impost té la consideració d'obligat tributari.

Segon. El lloc de realització de serveis a un obligat tributari és el lloc en el qual aquest tingui la seva seu d'activitat econòmica. No obstant això, si els serveis esmentats es presten a un establiment permanent de l'obligat tributari que estigui situat en un lloc diferent d'aquell en el qual tingui la seva seu d'activitat, el lloc de prestació dels serveis referits és el lloc en el qual estigui establert aquell establiment permanent. En defecte de tal seu d'activitat econòmica o establiment permanent, el lloc de prestació dels serveis és el lloc en el qual l'obligat tributari al qual se li presten els serveis tingui el seu domicili o la seva residència habitual.

Tercer. El lloc de prestacions de serveis a una persona que no tingui la condició d'obligat tributari és el lloc en el qual el proveïdor dels serveis tingui la seva seu d'activitat. No obstant això, si els serveis esmentats es presten des d'un establiment permanent del proveïdor que estigui situat en un lloc diferent d'aquell en el qual tingui la seva seu d'activitat, el lloc de prestació dels serveis referits és el lloc en el qual estigui establert aquell establiment permanent. En defecte de tal seu d'activitat econòmica o establiment permanent, el lloc de prestació dels serveis és el lloc en el qual el proveïdor dels serveis tingui el seu domicili o la seva residència habitual.

Quart. A l'efecte d'aquest impost, es considera «establiment permanent» qualsevol lloc fix de negocis on els empresaris o professionals realitzin activitat econòmiques.

En particular, tenen aquesta consideració:

- a. La seu de direcció, sucursals, oficines, fàbriques, tallers, instal·lacions, botigues i, en general, les agències o representacions autoritzades per contractar en nom i per compte de l'obligat tributari.
- b. Les mines, pedreres o abocadors o altres llocs d'extracció de productes naturals.
- c. Les obres de construcció, instal·lació o muntatge la duració de les quals excedeixi els dotze mesos.
- d. Les explotacions agràries, forestals o pecuàries.
- e. Les instal·lacions explotades amb caràcter de permanència per un empresari o professional per a l'emmagatzematge i la posterior entrega de les seves mercaderies.
- f. Els centres de compres de béns o d'adquisició de serveis.
- g. Els béns immobles explotats en arrendament o per qualsevol títol.

Cinquè. Tenen també la consideració d'establerts a l'efecte d'aquesta Llei els empresaris o els professionals que optin voluntàriament per la seva tributació com a obligats tributaris establerts i així ho sol·licitin a l'Administració d'acord amb el procediment reglamentari que s'estableixi.

Article 47. Lloc de realització de les prestacions de serveis. Regla especial

S'entenen prestats dins de l'àmbit territorial d'aplicació de l'impost els serveis següents:

1. Els relacionats amb béns immobles que radiquin en el territori mencionat.

Es consideren «relacionats amb béns immobles», entre d'altres, els serveis següents:

- a) Serveis prestats per pèrits i agents immobiliaris, així com els serveis de gestió relatius a béns immobles i operacions immobiliàries.
- b) La provisió d'allotjament en el sector hotel·ler o en sectors amb funcions similars, com els camps de vacances o terrenys creats per al seu ús com a llocs d'acampada.
- c) L'arrendament o la concessió de drets d'ús de béns immobles.
- d) Els serveis de preparació o coordinació d'obres de construcció, inclosos els prestats per arquitectes.
- e) Els de vigilància o seguretat relatius a béns immobles.
- f) Els de lloguer de caixes de seguretat.

2. Els de transport de viatgers, per la part de trajecte que transcorri en territori andorrà.

3. Els que s'enuncien a continuació quan es prestin materialment al territori esmentat:

- a) Els de caràcter cultural, artístic, esportiu, científic, docent, recreatiu o similars, incloent-hi els serveis d'organització dels mateixos serveis.
- b) Les fires o les exposicions, amb la inclusió de la prestació de serveis dels organitzadors d'aquelles activitats.
- c) Serveis de restaurant i servei d'àpats.
- d) Els accessoris als transports, tals com la càrrega i la descàrrega, la manipulació i els serveis anàlegs, quan la prestació sigui a persones sense la condició d'obligat tributari.
- e) La taxació de béns mobles corporals i execucions d'obra sobre els béns referits, quan la prestació sigui a persones sense la condició d'obligat tributari.

4. Els de mediació en nom i per compte aliè a una persona que no tingui la condició d'obligat tributari en cas que l'operació respecte de la qual es produeixi la mediació s'entengui efectuada a l'àmbit territorial de aplicació de l'impost.
5. El lloc de realització de la prestació de serveis d'arrendament a curt termini de mitjans de transport és en territori andorrà quan es posi efectivament a disposició del destinatari en aquest territori.

A aquest efecte, l'expressió «a curt termini» s'aplica a la tinença o a l'ús continuat d'un mitjà de transport durant un període ininterromput no superior a 30 dies i, en el cas dels vaixells, no superior a 90 dies.

6. El lloc de realització dels serveis realitzats per via electrònica, quan es prestin a persones que no tinguin la condició d'obligat tributari però que estiguin establertes o tinguin el seu domicili o la residència habitual en el territori andorrà, per part d'obligats tributaris que tinguin establerta la seva seu d'activitat fora d'Andorra o tinguin un establiment permanent fora del territori des d'on es realitzi la prestació de serveis, o que, en defecte de tal seu d'activitat, tinguin el seu domicili o la residència habitual fora d'Andorra, és Andorra.

A aquest efecte, el fet que el prestador d'un servei i el seu destinatari es comuniquin per correu electrònic no implica, en si mateix, que el servei prestat tingui la consideració de servei prestat per via electrònica.

Es consideren «serveis prestats per via electrònica» els serveis que consisteixin en la transmissió enviada inicialment i rebuda en destinació per mitjà d'equips de processament, inclosa la compressió numèrica i l'emmagatzematge de dades i completament transmesa, transportada i rebuda per cable, ràdio, sistema òptic o altres mitjans electrònics i, entre d'altres, els següents:

- a) El subministrament i l'allotjament de llocs informàtics.
 - b) El manteniment a distància de programes i equips.
 - c) El subministrament de programes i la seva actualització.
 - d) El subministrament d'imatges, text, informació i la posada a disposició de bases de dades.
 - e) El subministrament de música, pel·lícules, jocs, i d'emissions i manifestacions polítiques, culturals, artístiques, esportives, científiques o d'oci.
 - f) El subministrament d'ensenyament a distància.
7. Els serveis que s'enumeren a continuació quan són prestats a una persona que no té la condició d'obligat tributari i està establerta o té el seu domicili o la residència ha-

bitual fora d'Andorra s'entenen localitzats on la persona esmentada estigui establerta o tingui el seu domicili o la residència habitual:

- a) Els prestats per via electrònica.
- b) Els de radiodifusió i de televisió.
- c) Les cessions i les concessions de drets d'autor, patents, llicències, marques de fàbrica o comercials, així com qualsevol altre dret similar.
- d) Els de publicitat.
- e) Els d'assessorament, enginyeria, gabinet d'estudis, advocats, experts comptables i altres anàlegs, així com els de tractament de dades i subministrament d'informacions.
- f) Els de cessió de personal.
- g) Els arrendaments de béns mobles corporals, amb excepció dels mitjans de transport.
- h) Les obligacions de no prestar, totalment o parcialment, una activitat professional o qualsevol dels drets enunciats en aquest número.

Títol IV. *Meritació de l'impost*

Capítol primer. *Lliuraments de béns i prestacions de serveis*

Article 48. *Meritació de l'impost*

Primer. L'impost es merita:

1. En els lliuraments de béns, quan tingui lloc la seva posada a disposició de l'adquirent o, en el seu cas, quan s'efectuïn conforme la legislació que els sigui aplicable.

No obstant el que disposa l'apartat anterior, en els lliuraments de béns efectuats en virtut de contractes de venda amb pacte de reserva de domini o qualsevol altra condició suspensiva, d'arrendament venda de béns o d'arrendament de béns amb pacte de reserva amb clàusula de transferència de la propietat vinculant per ambdues parts, l'impost es merita quan els béns es lliurin en possessió de l'adquirent.

2. En les prestacions de serveis, quan es prestin, executin o efectuïn les operacions gravades.

No obstant això, quan es tracti d'execucions d'obra amb aportació de materials, en el moment que els béns als quals es refereixin es posin a disposició del propietari de l'obra.

3. En les transmissions de béns entre el comitent i comissionista efectuades en virtut de contractes de comissió de venda, quan l'últim actuï en nom propi, en el moment que el comissionista efectuï l'entrega dels béns respectius.

Quan es tracti de lliuraments de béns efectuats en virtut de contractes pels quals una de les parts lliuri a l'altra béns corporals, el valor dels quals s'estimi en una quantitat certa, obligant-se qui els rep a procurar la seva venda dintre del termini i a retornar el valor estimat dels béns venuts i la resta dels no venuts, la meritació dels lliuraments relatius als béns venuts es produirà quan qui els rebí els posi a disposició de l'adquirent.

4. En les transmissions de béns entre comissionista i comitent efectuades en virtut de contractes de comissió de compra, quan el primer actuï en nom propi, en el moment en el qual li siguin entregats al comissionista els béns que es refereixen.
5. En els supòsits d'autoconsum, quan s'efectuïn les operacions gravades.

No obstant això, en els casos als quals es refereix l'apartat c) de l'article 9, l'impost es merita:

- a) Quan es produeixin les circumstàncies que determinen la limitació o l'exclusió del dret a la deducció.
 - b) L'últim dia de l'any en el qual els béns que constitueixen el seu objecte es destinin a operacions que no originin el dret a la deducció.
 - c) L'últim dia de l'any en el qual sigui d'aplicació la regla de la prorrata general.
 - d) Quan es produeixi la meritació del lliurament exempt.
6. En els arrendaments, en els subministraments i, en general, en les operacions de tracte successiu o continuat, en el moment en el qual resulti exigible la part del preu que compregui cada percepció.

No obstant això, quan no s'hagi pactat preu o quan, havent-se pactat, no s'hagi determinat el moment de la seva exigibilitat, o la mateixa exigibilitat s'hagi establert amb una periodicitat superior a un any natural, la meritació de l'impost es produeix el 31 de desembre de cada any per la part proporcional corresponent al període transcorregut des de l'inici de l'operació, o des de l'anterior meritació, fins a la data esmentada.

S'exceptuen del que disposen els apartats anteriors les operacions a les quals es refereix el paràgraf segon del número 1 precedent.

Segon. No obstant el que disposa l'apartat anterior, en les operacions subjectes a gravamen que originin pagaments a compte anteriors a la realització del fet generador, l'impost es merita en el moment del cobrament anticipat, tant si és total o si és parcial, pels imports efectivament percebuts.

Capítol segon. *Importacions*

Article 49. Meritació de l'impost

En les importacions de béns, la meritació de l'impost es produeix en el moment en què té o hagués tingut lloc la meritació dels drets a la importació, d'acord amb la legislació duanera, independentment que les dites importacions estiguin o no subjectes als drets a la importació mencionats.

Títol V. *Base imposable*

Capítol primer. *Lliuraments de béns i prestacions de serveis*

Article 50. Base imposable. Regla general

Primer. La base imposable de l'impost està constituïda per l'import total de la contraprestació de les operacions subjectes procedent del destinatari o de terceres persones.

Segon. En particular, s'inclouen en el concepte de «contraprestació»:

1. Les despeses de comissions, ports i transports, assegurances, primes per prestacions anticipades i qualsevol altre crèdit efectiu a favor de qui realitzi el lliurament o presti el servei, derivat de la prestació principal o de les accessòries a la mateixa prestació.
2. Els tributs i els gravàmens de qualsevol classe que recaiguin sobre les mateixes operacions gravades, excepte el mateix impost sobre el valor afegit.
3. Les percepcions retingudes d'acord a dret per l'obligat a efectuar la prestació en els casos de resolució de les operacions subjectes a l'impost.
4. L'import dels envasos i els embalatges, inclosos els susceptibles de devolució, carregat als destinataris de l'operació, qualsevol que sigui el concepte pel qual aquest import es percebi.
5. L'import dels deutes assumits pel destinatari de les operacions subjectes com a contraprestació total o parcial de les mateixes operacions.

Tercer. Es considera que redueixen la base imposable de l'impost els descomptes i les bonificacions respecte a un lliurement de béns o una prestació de serveis que es concedeixin prèviament o simultàniament al moment de la realització de les dites operacions.

El que disposa el paràgraf anterior no és d'aplicació quan les minoracions de preu constitueixin remuneracions d'altres operacions.

Quart. Es considera que no formen part de la base imposable de l'impost:

1. Les quantitats percebudes per raó d'indemnitzacions, diferents de les previstes a l'apartat anterior que, per la seva naturalesa i funció, no constitueixin contraprestació o compensació dels lliuraments de béns o prestacions de servei subjectes a l'impost.
2. Els suplerts, entenent com a tals les quantitats a percebre per atendre pagaments en nom i per compte de tercers que, en conseqüència, de cap manera constitueixen una contraprestació d'una entrega de béns o prestació de serveis prestada per l'obligat tributari.

Cinquè. Quan les quotes de l'Impost sobre el Valor Afegit que gravin les operacions subjectes a aquest tribut no s'haguessin repercutit expressament a la factura, s'entén que la contraprestació no incloïa les dites quotes.

S'exceptuen del que disposa el paràgraf anterior:

- a) Els casos en què la repercussió expressa de l'impost no fos obligatòria.
- b) Els supòsits als quals es refereix l'apartat segon, número 3, d'aquest article.

Article 51. *Base imposable. Regles especials*

Primer. En les operacions la contraprestació de les quals no consisteixi en diners, es considera «base imposable» el valor normal de mercat dels béns entregats o serveis prestats.

No obstant això, si la contraprestació consistís parcialment en diners, es considera «base imposable» el resultat d'afegir al valor de mercat de la part no dinerària de la contraprestació l'import de la part dinerària de la contraprestació, sempre que aquest resultat fos superior al determinat per aplicació del que disposa el paràgraf anterior.

Segon. Quan en una mateixa operació i per preu únic es lliurin béns o es prestin serveis de diversa naturalesa, inclosos els supòsits de transmissió de la totalitat o d'una part d'un patrimoni empresarial, la base imposable corresponent a cada un d'ells es determina en proporció al valor de mercat dels béns lliurats o dels serveis prestats.

El que disposa el paràgraf anterior no s'aplica quan aquests béns o serveis constitueixin l'objecte de les prestacions accessòries d'una altra de principal subjecta a l'impost.

Tercer. En els supòsits d'autoconsum compresos a l'article 9, són d'aplicació les regles següents per a la determinació de la base imposable:

1. Si els béns fossin entregats en el mateix estat en què van ser adquirits sense haver estat sotmesos a cap procés de fabricació, elaboració o transformació per part del mateix obligat tributari, o pel seu compte, la base imposable és la que s'hagués fixat a l'operació per la qual s'haguessin adquirit tals béns.

Tractant-se de béns importats, la base imposable és la que hauria prevalgut per la liquidació de l'impost en el moment de la importació dels mateixos béns.

2. Si els béns lliurats s'haguessin sotmès a processos d'elaboració o transformació per part del transmissor o pel seu compte, la base imposable és el cost dels béns o serveis utilitzats per l'obligat tributari per a l'obtenció dels dits béns, incloses les despeses de personal efectuades amb la mateixa finalitat.
3. No obstant això, si el valor dels béns lliurats hagués experimentat alteracions amb conseqüència de la seva utilització, deteriorament, obsolescència, envelliment o qualsevol altra causa, es considera base imposable el valor dels béns en el moment que s'efectuï el lliurament.

Quart. En els casos d'autoconsum de serveis, es considera base imposable el cost de la prestació dels serveis, inclosa, en el seu cas, l'amortització dels béns cedits.

Cinquè. En cas que hi hagi vinculació entre les parts que intervinguin en una operació i s'acordin preus inferiors als normals de mercat, la base imposable no pot ser inferior a la que resultaria d'aplicar els apartats tercer i quart anteriors.

No obstant el que estableix el paràgraf anterior d'aquest article, la base imposable de les operacions realitzades entre parts vinculades és el valor normal de mercat quan es compleixin els requisits següents:

- a) Que el destinatari de l'operació no tingui dret a deduir totalment l'impost corresponent a la mateixa operació i la contraprestació pactada sigui inferior a la que correspondria en condicions de lliure competència.
- b) Quan l'empresari o professional que realitzi el lliurament de béns o prestació de serveis determini les deduccions aplicant la regla de prorrata i, tractant-se d'una operació que no generi el dret a la deducció, la contraprestació pactada sigui inferior al valor normal del mercat.
- c) Quan l'empresari o el professional que realitzi el lliurament de béns o la prestació de serveis determini les deduccions aplicant la regla de prorrata i, tractant-se d'una operació que generi el dret a la deducció, la contraprestació pactada sigui superior al valor normal del mercat.

La vinculació es pot provar per qualsevol dels mitjans admesos en dret. Es considera que hi ha vinculació en el cas d'operacions entre:

- 1) Una entitat i els seus socis, associats, membres o partícips.
- 2) Una entitat i els seus consellers o administradors.
- 3) L'obligat tributari i els cònjuges o les persones unides per relació de parentiu, en línia directa o col·lateral, per consanguinitat o afinitat fins al tercer grau de l'obligat tributari o dels seus socis o partícips, consellers o administradors.
- 4) Dues entitats pertanyents a un grup.
- 5) Una entitat i els socis o partícips d'una altra entitat, quan ambdues entitats pertanyin a un grup.
- 6) Una entitat i els consellers o administradors d'altra entitat, quan ambdues pertanyin a un grup.
- 7) Una entitat i els cònjuges o les persones unides per relacions de parentiu, en línia directa o col·lateral, per consanguinitat o afinitat fins al tercer grau dels socis o partícips d'una altra entitat quan ambdues societats pertanyin a un grup.
- 8) Una entitat i una altra entitat participada per la primera directament en, almenys, el 25% del capital social o dels fons propis.
- 9) Dues entitats en les quals els mateixos socis partícips o els seus cònjuges, o persones unides per relacions de parentiu, línia directa o col·lateral, per consanguinitat o afinitat fins al tercer grau, participin, directament o indirectament, en, almenys, el 25% del capital social o dels fons propis.
- 10) Una entitat resident en territori andorrà i els seus establiments permanents al territori andorrà o a l'estranger.
- 11) Els obligats tributaris i les persones vinculades a ells per relacions de caràcter laboral.
- 12) Una entitat sense fins lucratiu i els seus fundadors, associats, patrons, representants estatutaris, membres dels òrgans de govern, els cònjuges o parents fins al tercer grau inclòs, de qualsevol d'ells.

En els supòsits en què la relació de vinculació es defineixi en funció de la relació de socis o partícips-entitat, la participació ha de ser igual o superior al 5%, o a l'1% si es tracta de valors admesos a negociació en un mercat regulat. La menció als administradors inclou els de dret i els de fet.

Es considera que les entitats formen part d'un grup en els supòsits previstos a l'apartat 3 de l'article 34 de la Llei de la comptabilitat dels empresaris.

Sisè. Es considera «valor normal de mercat» el determinat en aplicació dels mètodes següents:

1. Preu de mercat del bé o servei de què es tracti o d'altres amb característiques similars, efectuant, en aquest cas, les correccions necessàries per obtenir l'equivalència, així com per considerar les particularitats de l'operació.
2. Supletòriament resulten aplicables:
 - a. Preu de venda de béns i serveis calculat mitjançant l'increment del valor d'adquisició o cost de producció d'aquells en el marge que habitualment obté l'obligat tributari en operacions equiparables concertades amb persones o entitats independents o en el marge que habitualment obtenen les empreses que operen en el mateix sector en operacions equiparables concertades amb persones o entitats independents.
 - b. Preu de revenda de béns i serveis establerts pel seu comprador, minorat el marge que habitualment obté el comprador esmentat en operacions equiparables concertades amb persones o entitats independents o en el marge que habitualment obtenen les empreses que operen en el mateix sector en operacions equiparables concertades amb persones o entitats independents, considerant, en el seu cas, les despeses en què hagués incorregut el comprador esmentat per transformar els béns i els serveis esmentats anteriorment.
 - c. Quan no resultin aplicables cap dels mètodes esmentats, s'aplica el preu derivat de la distribució del resultat conjunt de l'operació de què es tracti, tenint en compte els riscos assumits, els actius implicats i les funcions ocupades per les parts relacionades.

Setè. En les transmissions de béns del comitent al comissionista en virtut de contractes de comissió de venda en els quals el comissionista actuï en nom propi i en les prestacions de serveis realitzades per compte de tercers, quan qui presta els serveis actuï en nom propi, la base imposable està constituïda per la contraprestació convinguda pel comissionista menys l'import de la comissió.

Vuitè. En les transmissions de béns del comissionista al comitent, en virtut de contractes de comissió de compra en els quals el comissionista hagi actuat en nom propi i en les adquisicions de serveis realitzades per compte de tercers, quan qui adquireixi els serveis actuï en nom propi, la base imposable està constituïda per la contraprestació convinguda pel comissionista més l'import de la comissió.

Novè. En les operacions la contraprestació de les quals s'hagués fixat en moneda o divisa diferents de l'euro s'ha d'aplicar el tipus de canvi venedor fixat per l'Agrupació de Bancs Andorrans vigent en el moment de la meritació de l'impost.

Desè. A la base imposable de les operacions a què es refereixen els apartats anteriors, quan procedeixi, s'han de contemplar addicionalment les regles establertes a l'article 50.

Article 52. *Modificació de la base imposable*

Primer. La base imposable determinada d'acord amb el que disposen els articles 50 i 51 anteriors es redueix en les quanties següents:

1. L'import dels envasos i els embalatges susceptibles de reutilització que hagin estat objecte de devolució.
2. Els descomptes i les bonificacions atorgats amb posterioritat al moment de l'operació.

Segon. Quan per resolució ferma, judicial o administrativa o d'acord amb el dret o els usos de comerç quedin sense efecte totalment o parcialment les operacions gravades o s'alteri el preu després del moment en el qual l'operació s'hagués efectuat, la base imposable es modifica en la quantia corresponent.

Tercer. La base imposable també es pot reduir quan els crèdits corresponents a les quotes repercutides per les operacions gravades siguin totalment o parcialment incobrables.

1. A aquest efecte, un crèdit es considera totalment o parcialment incobrable quan reuneixi les condicions següents:
 - a) Que hagi transcorregut un any des de la meritació de l'impost repercutit sense que s'hagi obtingut el cobrament de tot o part del crèdit.
 - b) Que el destinatari de l'operació actuï en la condició d'empresari o professional, o, en un altre cas, que la base imposable sigui superior a 220 euros.

La modificació s'ha de fer en el termini d'un any a comptar de la finalització del període d'un any al qual es refereix la lletra a) anterior.

2. No procedeix la modificació de la base imposable en els casos següents:
 - a) Crèdits que gaudeixin de garantia real, en la part garantida.
 - b) Crèdits fiançats per entitats de crèdit o coberts per un contracte d'assegurança de crèdit o de caució, en la part fiançada o assegurada.
 - c) Crèdits entre persones o entitats vinculades definides a l'article 51, apartat cinquè.

- d) Crèdits deguts o fiançats per entitats parapúbliques o entitats de dret públic.
 - e) Crèdits en què el destinatari de les operacions no estigui establert al Principat d'Andorra.
3. En els supòsits de pagament parcial anterior a la modificació esmentada, s'entén que l'Impost sobre el Valor Afegit està inclòs a les quantitats percebudes i en la mateixa proporció que la part de contraprestació satisfeta.
 4. La rectificació de les deduccions del destinatari de les operacions, que s'ha de practicar segons el que disposa l'article 80, determina tant l'obligació de reflectir aquesta circumstància als llibres registres d'IVA com el naixement del crèdit corresponent a favor de l'Administració.

Quart. Si l'import de la contraprestació no resultés conegut en el moment de la meritació de l'impost, l'obligat tributari ha de fixar-lo provisionalment aplicant criteris fonamentats, sense perjudici de rectificar-lo quan aquest import fos conegut.

Cinquè. En els casos als quals es refereixen els apartats anteriors la modificació de la base imposable està condicionada al compliment dels requisits que es puguin establir reglamentàriament.

Article 53. Determinació de la base imposable

Primer. Amb caràcter general, la base imposable s'ha de determinar a través del règim d'estimació directa, sense més excepcions que les establertes en aquesta Llei i a les normes reguladores del règim d'estimació indirecta de les bases imposables.

Segon. L'aplicació del règim d'estimació indirecta comprèn l'import de les adquisicions de béns i serveis efectuats per l'obligat tributari i l'impost suportat corresponent a les mateixes adquisicions.

Tercer. En els supòsits de falta de presentació de les declaracions liquidacions cal tenir en compte el que disposa l'article 108 en relació amb la liquidació provisional d'ofici.

Capítol segon. Importacions

Article 54. Base imposable de les importacions

1. Regla general

En les operacions d'importació, la base imposable és la que resulti d'addicionar al valor de duana els conceptes següents, quan no hi estiguin inclosos:

- a. Els tributs, els drets, les exaccions i els altres gravàmens que es meritin fora del territori d'aplicació de l'impost, així com els que es meritin amb motiu de la importació, amb excepció del mateix impost.

- b. Les despeses accessòries, les de comissions, embalatges, transports i assegurances que es produeixin fins al primer lloc de destinació dels béns a l'interior del Principat d'Andorra.

S'entén per «primer lloc de destinació» el que figuri a la carta de transport o en qualsevol altre document que empari la introducció dels béns dins del territori del Principat d'Andorra. En cas que no hi hagi aquesta indicació es considera que el primer lloc de destinació és aquell en què es produeixi la primera desagregació de béns a l'interior del territori d'Andorra.

2. Regles especials

- a. La base imposable de les reimportacions de béns exportats temporalment fora del territori andorrà per ser objecte de treballs de reparació, transformació, adaptació o treballs fets per encàrrec és la contraprestació dels treballs mencionats d'acord amb les normes referents al capítol primer del títol V. També es comprenen en la base imposable els conceptes a què es refereixen les lletres *a)* i *b)* de l'apartat anterior quan no estiguin inclosos en la contraprestació definida en el paràgraf anterior.
- b. La base imposable en les importacions d'aplicacions informàtiques estandarditzades en sèrie i comercialitzades per ser usades és el resultat d'afegir al valor corresponent al suport informàtic el valor dels programes informàtics incorporats.

Les normes de modificació de la base imposable de l'article 52 també són d'aplicació a la determinació de la base imposable de les importacions.

Títol VI. *Obligats tributaris*

Capítol primer. *Lliurament de béns i prestacions de serveis*

Article 55. Obligats tributaris

Primer. Són obligats tributaris de l'impost:

1. Amb caràcter general, els empresaris o els professionals que realitzin els lliuraments de béns o prestin els serveis subjectes a l'impost.
2. No obstant això, són obligats tributaris els empresaris o professionals per qui es realitzin les operacions subjectes a gravamen:
 - a) Quan els empresaris o els professionals que realitzin els lliuraments de béns o prestin els serveis subjectes a l'impost no estiguin establerts en el territori d'aplicació de l'impost i els destinataris de les operacions realitzades siguin empresaris o professionals establerts al territori d'aplicació de l'impost.

b) Quan tant l'empresari o el professional que realitzi el lliurament de béns com el destinatari de l'operació no estiguin establerts en el territori d'aplicació de l'impost.

Segon. A l'efecte del que disposa aquesta Llei, es consideren «establerts al territori d'aplicació de l'impost» els obligats tributaris que tinguin dins del territori andorrà la seu de la seva activitat econòmica, un establiment permanent, el seu domicili a efectes tributaris o es trobin en el supòsit regulat en l'apartat cinquè de l'article 46.

Tercer. Tenen la consideració d'«obligats tributaris» les societats civils, les comunitats de béns i altres entitats que, sense tenir personalitat jurídica, constitueixen una unitat econòmica o un patrimoni separat, quan realitzin operacions subjectes a l'impost. En aquests supòsits responen del pagament de l'impost de forma solidària, i per la totalitat del deute tributari, els socis, comuners, partícips o, en general, els titulars finals d'aquesta entitat.

Capítol segon. *Importacions*

Article 56. Obligats tributaris

Són els obligats tributaris de l'impost en les operacions d'importació els que realitzin les importacions.

A aquest efecte, es consideren «importadors»:

- a) Els destinataris dels béns importats, siguin adquirents, cessionaris o propietaris dels mateixos béns, o bé consignataris que actuïn en nom propi en la importació dels béns esmentats.
- b) Els viatgers pels béns que portin o transportin en arribar a Andorra.
- c) Els propietaris dels béns en els casos no previstos en els apartats a) i b) anteriors.

Capítol tercer. *Responsables de l'impost*

Article 57. Responsables de l'impost

Primer. Són responsables del pagament de l'impost els mateixos obligats tributaris.

Segon. Són responsables solidaris del deute tributari que correspongui satisfer a l'obligat tributari els destinataris de les operacions que, mitjançant acció o omissió culpable o dolosa, eludeixin la repercussió correcta de l'impost.

A aquest efecte, la responsabilitat arriba a la sanció que pugui procedir.

Tercer. Les responsabilitats establertes a l'apartat segon anterior no comprenen els deutes tributaris que es posin de manifest com a conseqüència d'actuacions practicades fora dels recintes duaners.

Quart. Quan es tracti de lliurament de béns o prestacions de serveis subministrades per empresaris o professionals no establerts al territori d'aplicació de l'impost a destinataris que no tinguin la condició d'empresari o professional actuant com a tal i es trobin establerts o tinguin la seva residència o domicili actual a Andorra, aquests últims són responsables solidaris del deute tributari que correspongui satisfer a l'obligat tributari excepte en cas que puguin acreditar documentalment la repercussió de l'impost i el corresponent pagament a l'obligat tributari.

Capítol quart. *Trasllat de l'impost*

Article 58. Trasllat de l'impost

Primer. Els obligats tributaris han de traslladar o repercutir íntegrament l'impost sobre aquells per als quals es realitza l'operació gravada, i aquests darrers queden obligats a suportar-lo sempre que el trasllat de l'impost s'ajusti al que estableix la Llei.

En els lliuraments de béns i prestacions de serveis subjectes a l'impost efectuades per a ens públics s'entén que en formular les propostes econòmiques s'ha inclòs a l'import d'aquestes propostes l'import corresponent a l'impost sobre el valor afegit. No obstant això, quan el tipus de gravamen aplicable en el moment de la presentació de la proposta econòmica s'hagi modificat amb posterioritat, la proposta econòmica ha de ser ajustada en consonància amb la modificació produïda de manera que l'import, IVA exclòs, després de la modificació sigui el mateix import, IVA exclòs, formulat abans de la modificació.

Segon. El trasllat de l'impost s'ha d'efectuar mitjançant factura o document substitutiu, en les condicions i els requisits que s'estableixin reglamentàriament.

A aquest efecte, la quota repercutida es consigna separadament de la base imposable, inclús en el casos de preus fixats administrativament, indicant el tipus de gravamen.

Tercer. El trasllat de l'impost s'ha d'efectuar al moment de l'expedició i el lliurament de la factura o dels documents substitutius corresponents.

Quart. El dret de trasllat de l'impost s'ha d'exercir dins del període de prescripció tributària. No obstant això, es perd el dret al trasllat de l'impost quan hagi transcorregut un any des de la data de la meritació sempre que el destinatari no sigui un empresari o professional.

Cinquè. El destinatari de l'operació gravada per l'impost no està obligat a suportar el trasllat de l'impost amb anterioritat al moment de la meritació d'aquest impost.

Article 59. Rectificació de les quotes impositives

Primer. Els obligats tributaris han d'efectuar la rectificació de les quotes impositives traslladades quan l'import de les mateixes quotes s'hagués determinat incorrectament o es produeixin circumstàncies que, segons el que disposa l'article 52, donin lloc a la modificació de la base imposable.

La rectificació s'ha d'efectuar en el moment en què s'adverteixin les causes de la incorrecta determinació de les quotes o es produeixin les circumstàncies a les quals es refereix el mencionat article 52 d'aquesta Llei, sempre que no haguessin transcorregut tres anys a partir del moment en què s'ha meritat l'impost corresponent a l'operació.

Segon. La rectificació de les quotes impositives traslladades s'ha de documentar d'acord amb el que s'estableixi reglamentàriament.

Tercer. Quan la rectificació de les quotes impliqui un augment de les inicialment repercutides i sigui com a conseqüència d'un error fonamentat en el dret o en les circumstàncies previstes a l'article 54, l'obligat tributari pot incloure la diferència en la declaració liquidació corresponent al període en què s'hagi d'efectuar la rectificació.

Quart. Quan la rectificació impliqui una minoració de les quotes inicialment repercutides, l'obligat tributari pot optar per qualsevol de les vies següents:

- a) Iniciar el procediment corresponent de devolució d'ingressos indeguts.
- b) Regularitzar la situació tributària a la declaració liquidació corresponent al període en el qual s'hagi d'efectuar la rectificació o en les posteriors fins al termini d'un any a comptar del moment en què s'hagués hagut de fer la rectificació mencionada. En aquests casos, l'obligat tributari està obligat a reintegrar al destinatari de l'operació l'import de les quotes repercutides en excés.

Títol VII. *El tipus de gravamen*

Article 60. Tipus de gravamen

Primer. El tipus de gravamen és el 5 per 100, excepte en cas que s'estableixi un tipus de gravamen diferent.

Segon. En les reimportacions de béns que hagin estat exportats temporalment i que tinguin lloc després d'haver estat objecte de treballs de reparació, transformació, adaptació, execució d'obres o incorporació d'altres béns, s'aplica el tipus de gravamen que hagués correspost a les dites operacions si s'haguessin realitzat a Andorra. Aquest mateix criteri és d'aplicació en les operacions assimilades a les importacions de béns que hagin estat objecte de serveis exempts en el període en què els béns es trobin vinculats als règims previstos en els articles 19 i 20.

Tercer. És d'aplicació el tipus de l'1 per 100 a:

1. Els lliuraments o les importacions de béns següents:

- a. Les substàncies o els productes, qualsevol que sigui el seu origen que, per les seves característiques, les aplicacions, els components, la preparació i l'estat de conservació, siguin susceptibles de ser habitualment i idòniament utilitzats per a la nutrició humana o animal, excepte les begudes alcohòliques.

S'entén per «begudes alcohòliques» tot líquid apte per al consum humà per ingestió que contingui alcohol etílic.

- b. Les aigües, inclús en estat sòlid, aptes per a l'alimentació humana o animal o per al reg.
- c. Els béns següents quan, per les seves característiques objectives, l'envasat, la presentació i l'estat de conservació, siguin susceptibles de ser utilitzats directament, habitualment i idòniament en la realització d'activitats agrícoles, forestals o ramaderes; llavors i materials d'origen exclusivament animal o vegetal susceptibles d'originar la reproducció d'animals o vegetals; fertilitzants, residus orgànics, correctors i esmenes, herbicides, plaguicides d'ús fitosanitari o ramader; els plàstics per a cultius d'encoixinament (*mulching*), en túnel o hivernacle i les bosses de paper per protegir la fruita abans de recol·lectar-la.
- d. Medicaments per a ús veterinari, així com les substàncies medicinals susceptibles de ser utilitzades habitualment i idòniament en la seva obtenció.
- e. Els aparells i els complements, incloses les ulleres graduades i les lents que, per les seves característiques objectives, siguin susceptibles de destinar-se essencialment o principalment a suplir les deficiències físiques de l'home o dels animals, incloses les limitadores de la seva mobilitat i comunicació.
- f. Els productes sanitaris, el material, els equips o l'instrumental que, objectivament considerats, solament es puguin utilitzar per prevenir, diagnosticar, tractar, alleujar o curar malalties de l'home o dels animals.
- g. Les flors, les plantes vives de caràcter ornamental, així com les llavors, els bulbs, els esqueixos i altres productes d'origen exclusivament vegetal susceptibles de ser utilitzats en la seva obtenció.
- h. Els llibres, els diaris i les revistes que no continguin únicament i fonamentalment publicitat, així com els elements complementaris que s'entreguen conjuntament amb aquests béns mitjançant preu únic.

Es comprenen en aquest número les execucions d'obra que tinguin com a resultat immediat l'obtenció d'un llibre, un diari o una revista en plec o en conti-

nu, d'un fotolit dels béns esmentats o que consisteixi en l'enquadernació dels mateixos béns.

Tenen la consideració d'elements complementaris les cintes magnetofòniques, els discos, els videocassetts i altres suports sonors o videomagnètics similars que constitueixin una unitat funcional amb el llibre, el diari o la revista, que en perfeccionin o completin el contingut i que es vinguin amb ells, amb les excepcions següents:

- a') Els discos i les cintes magnetofòniques que continguin exclusivament obres musicals i que el seu valor de mercat sigui superior al del llibre, el diari o la revista amb què s'entreguin conjuntament.
- b') Els videocassetts i altres suports sonors o videomagnètics similars que continguin pel·lícules cinematogràfiques, programes o sèries de televisió de ficció o musicals i que el seu valor de mercat sigui superior al del llibre, el diari o la revista amb què s'entrega conjuntament.
- c') Els productes informàtics gravats per qualsevol mitjà en els suports indicats en les lletres anteriors, quan continguin principalment programes o aplicacions que es comercialitzin de forma independent en el mercat.

S'entén que els llibres, els diaris i les revistes contenen fonamentalment publicitat quan més del 75 per 100 dels ingressos que proporcionen al seu editor s'obtinguin per aquest concepte.

- i. Material escolar. Es consideren compresos en aquest concepte els àlbums, les partitures, els mapes, els quaderns de dibuix i els objectes que per les seves característiques només puguin utilitzar-se com a material escolar, excepte els articles i els aparells electrònics.
- j. Especialitats farmacèutiques per a l'ús humà, així com les substàncies medicinals, les formes galèniques i els productes intermedis susceptibles de ser utilitzats habitualment i idòniament en la seva obtenció.
- k. Els vehicles per a persones amb mobilitat reduïda i les cadires de rodes per a l'ús exclusiu de persones minusvàlides.

Els vehicles destinats a ser utilitzats com a autotaxis o autoturismes especials per al transport de persones amb minusvalidesa en cadira de rodes, bé directament o prèviament a la seva adaptació, així com els vehicles de motor que, prèvia adaptació o no, hagin de transportar habitualment persones amb minusvalidesa en cadira de rodes o amb mobilitat reduïda, amb independència de qui en sigui el conductor.

L'aplicació del tipus reduït als vehicles compresos en el paràgraf anterior requereix el reconeixement previ del dret de l'adquirent, que ha de justificar la destinació del vehicle.

A efecte d'aquesta Llei, es consideren «persones minusvàlides» les que tenen un grau de minusvalidesa igual o superior al 33 per 100. El grau de minusvalidesa s'ha d'acreditar mitjançant certificació.

- l. Les pròtesis, les òrtesis i els implants interns.
 - m. Els habitatges qualificats administrativament com de protecció oficial de règim especial o de promoció pública, quan els lliuraments els efectuïn els seus promotors, inclosos els garatges i els annexos situats en el mateix edifici que es transmetin conjuntament. El nombre de places de garatge no pot excedir les dues.
2. Les prestacions de serveis següents:
- a. Execucions d'obra qualificades com a prestacions de serveis i que tinguin com a resultat immediat l'obtenció d'algun dels béns al lliurament dels quals resulti aplicable el tipus reduït.
 - b. Serveis de reparació i adaptació de vehicles per a minusvàlids independentment de qui sigui el conductor del vehicle.
 - c. Transport de viatgers i els seus equipatges.
 - d. Les prestacions de serveis efectuades en relació amb explotacions agrícoles, forestals i ramaderes necessàries per al seu desenvolupament que s'indiquen a continuació: plantació, sembra, empeltat, abonament, cultiu i recol·lecció; embalatge i condicionament dels productes, inclòs el secat, la neteja, l'esclosat, el trossejat, l'ensitjat, l'emmagatzematge i la desinfecció dels productes; cria, guarda, engreixament d'animals; anivellació, explanació, abancament de terres de cultiu; assistència tècnica; l'eliminació de plantes i animals nocius i la fumigació de plantacions i terrenys; drenatge; tala, esclarit, estelat i escorçat d'arbres i neteja de boscos; i serveis veterinaris.
 - e. Les prestacions de serveis realitzades per les cooperatives agràries als seus socis com a conseqüència de la seva activitat i en compliment del seu objecte social, inclosa la utilització per part dels socis de la maquinària comuna.
 - f. Les prestacions de serveis d'assistència social quan no resultin exempts d'acord amb el que estableix l'article 16, apartat primer, número 8.

- g. Els serveis funeraris efectuats per les empreses funeràries i els cementiris, i els lliuraments de béns relacionats amb els mateixos serveis efectuades als qui siguin els destinataris dels serveis esmentats.
- h. La cessió d'ús de material, equips o instrumental sanitaris que, objectivament considerats, solament es puguin utilitzar per prevenir, diagnosticar, tractar, alleujar o curar malalties de l'home o dels animals.

Quart. És d'aplicació el tipus del 8 per 100 a les prestacions de serveis bancaris i les prestacions de serveis financers realitzades per entitats bancàries o per les entitats financeres que no estiguin exemptes d'acord amb el que estableix l'article 16, apartat segon, epígraf 24, d'aquesta Llei. S'entén per «serveis bancaris» i per «serveis financers» tots els que queden recollits en la legislació financera i, particularment, en la Llei de regulació de les facultats operatives dels diversos components del sistema financer.

Títol VIII. *Deduccions i devolucions*

Capítol primer. *Deduccions*

Article 61. *Quotes tributàries deduïbles*

Primer. Els obligats tributaris poden deduir les quotes de l'impost meritades per les operacions gravades que realitzin a l'interior del país i que hagin suportat per repercussió directa o satisfet per les operacions següents:

- 1 Els lliuraments de béns i prestacions de serveis efectuades per un altre obligat tributari de l'impost, inclosos els supòsits previstos a l'article 9, lletra *b*).
- 2 Les importacions de béns.
- 3 Els lliuraments de béns i prestacions de serveis compresos a la lletra *c*) de l'article 9 i al numero 2 de l'apartat primer de l'article 55.

Segon. El dret a la deducció establert en aquest article únicament procedeix en la mesura en què els béns i els serveis adquirits s'utilitzin per a la realització de les operacions compreses a l'article 63.

Tercer. En cap cas no procedeix la deducció de les quotes en una quantia superior a la que legalment correspongui ni abans que s'haguessin meritat d'acord amb el que s'estableix segons aquesta Llei.

Article 62. *Requisits subjectius de la deducció*

Primer. Poden fer ús del dret a deduir els obligats tributaris de l'impost que tinguin la condició d'empresaris o professionals d'acord amb el que estableix l'article 5 .

Segon. L'exercici del dret a la deducció corresponent als sectors o a les activitats a què resultin aplicables règims especials regulats al títol IX es realitza d'acord amb les normes establertes en aquests articles.

Article 63. Operacions que generen el dret a la deducció

Els obligats tributaris a què es refereix l'apartat primer de l'article anterior poden deduir les quotes de l'impost compreses a l'article 61 en la mesura en què els béns o els serveis que adquireixin o importin que determinin el dret a la deducció siguin utilitzats per l'obligat tributari en la realització de les operacions següents:

- 1 Les efectuades en l'àmbit especial d'aplicació de l'impost que s'indiquen a continuació:
 - a) Els lliurament de béns i prestacions de serveis subjectes i no exemptes de l'Impost sobre el Valor Afegit.
 - b) Les prestacions de serveis el valor de les quals estigui inclòs en la base imposable de les importacions d'acord amb el que estableix l'article 54.
 - c) Les operacions exemptes d'acord amb el que estableixen els articles 17 a 20.
 - d) Les operacions exemptes d'acord amb el que estableixen els articles 17 a 20.
- 2 Les operacions realitzades fora del territori d'aplicació de l'impost que originarien el dret a la deducció si haguessin estat efectuades a l'interior del mateix territori.

Article 64. Limitacions del dret a deduir

Primer. Els empresaris o els professionals no poden deduir les quotes de l'impost suportades o satisfetes per les adquisicions o importacions de béns o serveis que no s'afectin a la seva activitat empresarial o professional.

Segon. Les quotes suportades per l'adquisició, la importació, el lloguer o la cessió d'ús per un altre títol dels béns o dels serveis que s'utilitzin en tot o en part en el desenvolupament de l'activitat empresarial o professional es poden deduir d'acord amb les regles següents:

- 1 Quan es tracti de béns o serveis diferents del compresos en les regles següents, en la mesura en què aquests béns o serveis hagin de ser utilitzats previsiblement, d'acord amb criteris fonamentats, en el desenvolupament de l'activitat empresarial o professional.
- 2 Quan es tracti d'automòbils de turisme i els seus remolcs, ciclomotors i motocicletes, es presumiran afectats al desenvolupament de l'activitat empresarial o professional en la proporció del 66%.

No obstant això, es presumeixen afectats al 100% al desenvolupament de l'activitat empresarial o professional els següents:

- a) Automòbils mixtos utilitzats en el transport de mercaderies.
 - b) Els utilitzats en la prestació de serveis de transport de viatgers mitjançant contraprestació.
 - c) Els utilitzats en la prestació de serveis d'ensenyança de conductors o pilots mitjançant contraprestació.
 - d) Els utilitzats per a la realització de proves, demostracions o per a la promoció de vendes.
 - e) Els utilitzats en els desplaçaments professionals dels representants o els comercials.
 - f) Els utilitzats en serveis de vigilància.
- 3 El grau d'utilització dels béns o els serveis previstos al número 1 d'aquest article l'ha d'acreditar l'obligat tributari per qualsevol mitjà de prova admès en dret.

En relació amb els béns previstos al número 2 d'aquest apartat, qui qüestioni el grau d'utilització presumpta establert, ja sigui l'obligat tributari o l'Administració, ha d'acreditar el grau efectiu d'utilització.

Tercer. El que disposa l'apartat anterior també és d'aplicació a les quotes suportades o satisfetes per l'adquisició o la importació dels béns i serveis següents directament relacionats amb els béns a què es refereix aquest apartat:

- a) Accessoris i peces de recanvi.
- b) Combustibles i carburants i productes energètics necessaris per al seu funcionament.
- c) Serveis d'aparcament i utilització de vies de peatge.
- d) Rehabilitació, renovació i reparació dels mateixos béns.

Article 65. *Exclusions del dret a deduir*

Primer. No poden ser objecte de deducció, en cap proporció, les quotes suportades com a conseqüència de l'adquisició, inclús per a l'autoconsum, la importació, l'arrendament, la transformació, la reparació, el manteniment o la utilització dels béns i els serveis que s'indiquen a continuació i dels béns i els serveis accessoris o complementaris als mateixos béns i serveis:

- 1 Joies, pedres precioses, perles naturals o cultivades i objectes elaborats totalment o parcialment amb or o platí.

Als efectes d'aquest impost, es consideren «pedres precioses» el diamant, el robí, el safir, la maragda, l'aiguamarina, l'òpal i la turquesa.

- 2 Els aliments, les begudes i el tabac.
- 3 Els espectacles i els serveis de caràcter recreatiu.
- 4 Els béns o els serveis destinats a atencions a clients, assalariats o terceres persones.

No tenen aquesta consideració:

- a) Les mostres gratuïtes i els objectes publicitaris de poc valor definits a l'article 7, números 2 i 4 .
 - b) Els béns destinats exclusivament a ser objecte de lliurament o cessió d'ús, directament o mitjançant transformació, a títol onerós, que en un moment posterior a l'adquisició es destinessin a atencions a clients, assalariats o terceres persones.
- 5 Els serveis de desplaçament o viatges, hoteleria i restauració, excepte si són conseqüència o estan relacionats amb l'activitat empresarial.

Segon. S'exceptuen del que disposa el paràgraf anterior les quotes suportades com a conseqüència de les operacions mencionades relatives als béns i als serveis següents:

- 1 Els béns que objectivament considerats siguin d'exclusiva aplicació industrial, comercial, agrària, clínica o científica.
- 2 Els béns adquirits o els serveis rebuts destinats a ser objecte de lliurament o cessió d'ús a títol onerós directament o mitjançant transformació per empresaris o professionals dedicats amb habitualitat a la realització d'aquelles operacions.

Article 66. *Requisits formals de la deducció*

Primer. Únicament poden exercir el dret a la deducció els empresaris o els professionals que estiguin en possessió del document justificatiu del seu dret.

A aquest efecte, únicament es consideren «documents justificatius del dret a la deducció» els següents:

- a) La factura original que documenti la repercussió de les quotes de l'impost derivada d'un lliurament de béns o d'una prestació de serveis subjecta a l'impost sempre que aquesta factura compleixi els requisits establerts reglamentàriament.

- b) En el cas d'importacions, el Document administratiu únic degudament diligenciat.

Segon. Els documents anteriors que no compleixin tots i cada un dels requisits establerts legalment i reglamentàriament no justifiquen el dret a la deducció, excepte en cas que es produís la corresponent rectificació d'aquests documents. Així mateix, la quantia del dret a la deducció es limita a les quotes repercutides o satisfetes expressament i separatament consignades als documents esmentats a les lletres *a)* i *b)* de l'apartat primer d'aquest article.

El dret a la deducció de les quotes que es justifiqui mitjançant un document rectificatiu únicament pot efectuar-se en el període impositiu en què l'empresari o el professional rebi aquest document o en el següent sempre que no hagi transcorregut el termini a què fa referència l'article 69, sense perjudici del que disposa l'apartat segon de l'article 78.

Article 67. Naixement del dret a la deducció

El dret a la deducció neix en el moment en què es meriten les quotes deduïbles.

Article 68. Exercici del dret a la deducció

Primer. En les declaracions corresponents a cadascun dels períodes de liquidació, els obligats tributaris poden deduir globalment l'import total de les quotes deduïbles de l'import de les quotes de l'impost meritades durant el mateix període de liquidació en el territori d'aplicació de l'impost com a conseqüència del lliurament de béns o prestacions de serveis realitzades.

Segon. Les deduccions han d'efectuar-se en funció de la destinació previsible dels béns i els serveis adquirits, sense perjudici que es rectifiqui amb posterioritat si es modifiqués la destinació previsible.

No obstant això, en els casos de destrucció o pèrdua dels béns adquirits o importats per causa no imputable a l'obligat tributari degudament justificada, no és exigible la rectificació mencionada.

Tercer. El dret a la deducció únicament pot exercir-se a la declaració liquidació relativa al període de liquidació en què el seu titular hagi suportat les quotes deduïbles o en les successives sempre que no hagués transcorregut el termini de tres anys comptats a partir del naixement d'aquest dret.

Quart. Quan la quantia de les deduccions superi l'import de les quotes meritades en el mateix període de liquidació, l'excés es pot compensar en les declaracions liquidacions posteriors sempre que no haguessin transcorregut tres anys comptats a partir de la presentació de la liquidació en la qual s'hagi originat l'excés mencionat.

No obstant això, l'obligat tributari pot optar per la devolució del crèdit existent al seu favor quan resulti procedent la devolució d'acord amb el que disposa el capítol segon (*Devolucions*) d'aquest títol.

Article 69. *Caducitat del dret a la deducció*

El dret a la deducció caduca quan el titular no l'hagués exercitat en els terminis assenyalats a l'article 68.

No obstant això, en els casos en què la procedència del dret a deduir o la quantia de la deducció estigui pendent de la resolució d'una controvèrsia en via administrativa o jurisdiccional, el dret a la deducció caduca quan haguessin transcorregut tres anys des de la data en què la resolució esdevingui ferma.

Article 70. *Regla de la prorrata*

La regla de prorrata és d'aplicació quan l'obligat tributari, en l'exercici de la seva activitat empresarial o professional, efectuï conjuntament lliuraments de béns o prestacions de serveis que originin el dret a la deducció i altres operacions de naturalesa anàloga que no l'habilitin per a l'exercici del dret mencionat.

Article 71. *Exercici i determinació de la prorrata*

Primer. L'exercici del dret a deduir en la prorrata s'ajusta a les regles següents:

- 1 Les quotes impositives suportades en l'adquisició o la importació de béns o serveis utilitzats exclusivament en la realització d'operacions que originin el dret a la deducció es poden deduir íntegrament.
- 2 Les quotes impositives suportades en l'adquisició o la importació de béns o serveis utilitzats exclusivament en la realització d'operacions que no originen el dret a la deducció no poden ser objecte de deducció.
- 3 Les quotes impositives suportades en l'adquisició o la importació de béns o serveis utilitzats en part en la realització d'operacions que originen dret a la deducció poden ser deduïdes en la proporció resultant d'aplicar a l'import global de les dites quotes el percentatge a què es refereix l'apartat segon.
- 4 En cap cas no poden ser objecte de deducció les quotes no deduïbles d'acord amb el que estableixen els articles 64 i 65 .

Segon. El percentatge de deducció, per tal d'imputar les quotes impositives suportades en l'adquisició o la importació de béns o serveis utilitzats només en part en la realització d'operacions que originin dret a la deducció es determina multiplicant per 100 el resultat d'una fracció en què apareix el següent:

- a) En el numerador, l'import total, determinat per a cada any natural, dels lliuraments de béns i prestacions de serveis que originin el dret a la deducció, realitzades per l'obligat tributari en el desenvolupament de la seva activitat econòmica o professional.

- b) En el denominador, l'import total, determinat pel mateix període de temps, dels lliuraments de béns i prestacions de serveis realitzades per l'obligat tributari en el desenvolupament de la seva activitat empresarial.

Tercer. Per determinar el percentatge de deducció no es computen en cap cas:

- a) Les operacions realitzades des d'establiments permanents situats fora d'Andorra quan les despeses relatives a aquestes operacions no siguin suportades per establiments permanents situats en el territori mencionat.
- b) Les quotes de l'impost que hagin gravat directament les operacions a què fa referència l'apartat anterior.
- c) L'import dels lliuraments de béns i exportacions de béns d'inversió que l'obligat tributari hagi utilitzat en la seva activitat empresarial.
- d) Les operacions no subjectes a l'impost d'acord amb el que estableix l'article 7 de la Llei.
- e) Les operacions a què es refereix l'article 9 lletra c).

Quart. No obstant això, l'obligat tributari pot aplicar uns altres criteris per determinar l'IVA suportat deduïble, és a dir, per identificar l'IVA que ha suportat en relació amb la realització de les operacions compreses en l'article 63. L'obligat tributari que desitgi fer ús d'aquesta opció ha de presentar un escrit a l'Administració andorrana en què raoni els criteris d'imputació de les despeses referides que consideri més adequats per la seva activitat empresarial.

L'autorització s'entén atorgada si el Govern d'Andorra no dicta resolució expressa corresponent en el termini d'un mes, comptador des de la data de presentació de la sol·licitud.

Els criteris sol·licitats són aplicables per l'obligat tributari en el període de liquidació següent a l'autorització.

Cinquè. A l'efecte del càlcul del percentatge de deducció, s'entén per «import total de les operacions» la suma de les contraprestacions corresponents a les mateixes operacions, determinades segons el que disposen els articles 50 i 51, inclús respecte de les operacions exemptes o no subjectes de l'impost.

Sisè. En les execucions d'obra i les prestacions de serveis realitzades fora d'Andorra es té en compte l'import de l'operació resultant de multiplicar el total de la contraprestació pel coeficient obtingut de dividir la part de la despesa suportada en el territori andorrà pel cost total de l'operació.

Setè. El procediment per imputar les quotes impositives suportades en l'adquisició o les importacions de béns utilitzats només en part en la realització d'operacions que originin el dret a la deducció és el següent:

1. El percentatge de deducció provisionalment aplicable cada any natural és el fixat com a definitiu per a l'any precedent, excepte el que es disposa en els apartats següents.
2. També es pot sol·licitar l'aplicació d'un percentatge provisional diferent del que estableix l'apartat anterior quan es produeixin circumstàncies susceptibles d'alterar-lo significativament.
3. En els casos d'inici d'activitats empresarials o professionals, el percentatge provisional de deducció aplicable durant l'any en què es comenci la realització del lliurament dels béns i la prestació dels serveis corresponents a l'activitat de què es tracti és el percentatge estimat segons els criteris establerts en l'apartat segon de l'article 76.
4. En l'última declaració liquidació de l'impost corresponent a cada any natural l'obligat tributari ha de calcular el percentatge de deducció definitiu en funció de les operacions realitzades en l'any mencionat i ha de practicar la consegüent regularització de les deduccions provisionals.
5. En el cas d'interrupció durant un o més anys naturals de l'activitat empresarial o professional, el percentatge de deducció provisional aplicable és el definitiu que hagués correspost al darrer any natural complet en què s'haguessin realitzat les operacions.

Article 72. Regularització de deduccions per béns d'inversió

Primer. Les quotes deduïbles per l'adquisició o la importació de béns d'inversió han de ser regularitzades durant els quatre anys naturals següents en què l'obligat tributari realitzi les operacions mencionades. A aquest efecte, s'entén iniciat el còmput dels períodes establerts a partir de la utilització efectiva o l'entrada en funcionament dels béns.

Les regularitzacions indicades en aquest apartat únicament es practiquen quan, entre el percentatge de deducció definitiu corresponent a cada un d'aquests anys i el que ha prevalgut durant l'any en què es va suportar la repercussió hi hagi una diferència superior a deu punts.

Segon. Així mateix, s'aplica la regularització a què es refereix l'apartat anterior quan els obligats tributaris haguessin realitzat, durant l'any de l'inici de la utilització o de l'entrada en funcionament dels béns d'inversió, exclusivament operacions que originin el dret a la deducció o exclusivament operacions que no originin aquest dret i, posteriorment, durant els anys següents indicats en aquest apartat es modifiqués aquesta situació en els termes previstos a l'apartat anterior.

Tercer. Tractant-se de terrenys o edificacions, les quotes deduïbles per la seva adquisició han de regularitzar-se durant els nou anys naturals següents a la utilització efectiva o l'entrada en funcionament dels béns.

Quart. La regularització de les quotes impositives que s'haguessin suportat amb posterioritat a l'adquisició o la importació dels béns d'inversió o, si fos el cas, de l'inici de la seva utilització o de la seva entrada en funcionament, ha d'efectuar-se en finalitzar l'any en què se suportin aquestes quotes amb referència a la data en què s'haguessin produït les circumstàncies indicades i per cada un dels anys transcorreguts llavors.

Cinquè. El que disposa aquest article no és d'aplicació a les operacions a què es refereix l'article 7 número 1, i l'adquirent queda automàticament subrogat a la posició del transmissent.

En aquests casos, la prorrata de deducció aplicable per practicar la regularització de les deduccions d'aquests béns durant el mateix any i els que manquin per acabar el període de regularització és la que correspongui a l'adquirent.

Sisè. En els casos de pèrdua o inutilització definitiva dels béns d'inversió per causa no imputable a l'obligat tributari degudament justificada, no procedeix efectuar regularització durant els anys posteriors a aquell en què es produeix la circumstància mencionada.

Setè. Els ingressos o, si fos el cas, les deduccions complementàries resultants de la regularització de les deduccions per béns d'inversió han d'efectuar-se en la declaració liquidació corresponent a l'últim període de liquidació de l'any natural a què es refereixin, excepte en els supòsits mencionats a l'apartat quart, en què s'ha de realitzar en el mateix any en què se suportin les quotes repercutides.

Article 73. Concepte de béns d'inversió

Primer. Als efectes d'aquest impost, es consideren «béns d'inversió» els béns, així com els serveis, que, per la seva naturalesa i funció, estiguin normalment destinats a ser utilitzats per a un període de temps superior a un any com a instruments de treball o mitjans d'exploració.

Segon. No tenen la consideració de béns d'inversió:

- 1 Els accessoris i les peces de recanvis adquirits per a la reparació de béns d'inversió utilitzades per l'obligat tributari.
- 2 Les execucions d'obra per a la reparació d'altres béns d'inversió.
- 3 Els envasos i els embalatges, encara que siguin susceptibles de reutilització.
- 4 La roba utilitzada per al treball pels obligats tributaris o el personal dependent.
- 5 Qualsevol altre bé quan el seu valor d'adquisició sigui inferior a 3.000 euros.

Article 74. Procediment per practicar la regularització de deduccions per béns d'inversió

La regularització de les deduccions a què es refereix l'article 72 es realitza de la manera següent:

- 1 Conegut el percentatge de deducció definitivament aplicable a cada un dels anys en què s'ha d'efectuar la regularització, es determina l'import de la deducció que procediria si la repercussió de les quotes s'hagués suportat a l'any que es consideri.
- 2 Aquest import es resta de la deducció realitzada a l'any en què va efectuar la repercussió.
- 3 La diferència positiva o negativa es divideix per cinc o, tractant-se de terrenys o edificacions, per deu, i el quocient resultant és la quantia d'ingrés o de deducció complementària que s'ha d'efectuar.

Article 75. Lliuraments de béns d'inversió durant el període de regularització

Primer. En el cas de lliuraments de béns d'inversió durant el període de regularització, s'efectua una regularització única pel temps d'aquest període que quedi per transcórrer.

Als efectes del paràgraf anterior, s'apliquen les normes següents:

- 1 Si el lliurament estigués subjecte a l'impost i no exempt, es considera que el bé d'inversió s'ha utilitzat exclusivament per a la realització d'operacions que originen el dret a deduir durant tot l'any en què es va realitzar el lliurament mencionat i en els anys restants fins a l'expiració del període de regularització.
- 2 Si el lliurament estigués exempt o no subjecte, es considera que el bé d'inversió s'ha utilitzat per a la realització d'operacions que no originen el dret a deduir durant tot l'any en què es va realitzar aquell lliurament i en els restants fins a la finalització del període de regularització.

La regla establerta al paràgraf anterior també és d'aplicació en cas que l'obligat tributari destinés els béns d'inversió a finalitats que, d'acord amb els articles 64 i 65, determinin l'aplicació de limitacions, exclusions o restriccions del dret a deduir, durant l'any en què es produeixin aquestes circumstàncies i les restants fins a l'acabament del període de regularització.

S'exceptuen del que preveu el primer paràgraf d'aquesta regla segona els lliuraments de béns d'inversió exempts o no subjectes que originin el dret a la deducció, a les quals s'aplica la regla primera. Les deduccions que procedeixin en aquest cas no poden excedir la quota que resultaria d'aplicar el tipus de gravamen vigent en relació amb els lliuraments de béns de la mateixa naturalesa al valor interior dels béns exportats.

Segon. La regularització a què es refereix aquest article s'ha de practicar inclús en cas que durant els anys anteriors no hagués estat d'aplicació la regla de la prorrata.

Tercer. El que disposa aquest article és també d'aplicació quan els béns d'inversió es transmetin abans de la seva utilització per part de l'obligat tributari.

Article 76. Deduccions de les quotes suportades o satisfetes amb anterioritat a l'inici de la realització de lliuraments de béns o prestacions de serveis

Primer. Els que no realitzessin amb anterioritat activitats empresarials o professionals i adquireixin la condició d'empresari o professional per realitzar adquisicions o importacions de béns o serveis amb la intenció de destinar-los a la realització d'activitats d'aquesta naturalesa, poden deduir les quotes que, amb motiu d'aquestes operacions, suportin o satisfacin abans del moment en què inicien la realització habitual dels lliuraments de béns o prestacions de serveis corresponents a aquestes activitats, d'acord amb les regles generals de deducció de l'IVA suportat.

Aquesta possibilitat també és aplicable als béns o als serveis adquirits pels obligats tributaris amb anterioritat a la decisió d'iniciar les activitats empresarials o professionals. En aquests supòsits són d'aplicació les regles referents a la regularització de quotes d'IVA suportat en les adquisicions de béns d'inversió, en funció del temps d'utilització dels béns o els serveis a títol particular i la seva afecció a les activitats empresarials.

Segon. Les deduccions a què es refereix l'apartat anterior es practiquen aplicant el percentatge que proposi l'empresari o el professional a l'Administració, excepte en cas que aquesta última en fixi un de diferent en funció de les característiques de les activitats empresarials o professionals corresponents.

Tercer. Els empresaris o els professionals poden sol·licitar la devolució de les quotes que siguin deduïbles en virtut del que estableix aquest article d'acord amb el que disposa l'article 79.

Quart. Els empresaris que hagin de quedar sotmesos al Règim del recàrrec d'equivalència des de l'inici de la seva activitat no poden deduir-se les quotes suportades regulades en aquest article.

Article 77. Regularització de les deduccions de les quotes suportades o satisfetes amb anterioritat a l'inici de la realització de lliuraments de béns o prestacions de serveis

Primer. Les deduccions provisionals a què es refereix l'article 76 es regularitzen aplicant el percentatge definitiu que globalment correspongui al període dels tres primers anys naturals de realització de lliuraments de béns o prestacions de serveis efectuades en l'exercici d'activitats empresarials o professionals.

Segon. El percentatge definitiu a què es refereix l'apartat primer d'aquest article es determina d'acord amb el que es disposa a l'apartat segon de l'article 71, computant a aquests efectes el conjunt de les operacions realitzades durant el període a què es refereix aquest apartat.

Tercer. La regularització de les deduccions a què es refereix aquest article es fa de la manera següent:

- 1 Una vegada conegut el percentatge de deducció definitivament aplicable a les quotes suportades o satisfetes amb anterioritat a l'inici de la realització de lliuraments de béns o prestacions de serveis corresponents a l'activitat empresarial o professional, es determina l'import de la deducció que correspondria aplicant el percentatge mencionat.
- 2 Aquest import es resta de la suma total de les deduccions provisionals practicades conforme al que disposa l'article 76.
- 3 La diferència, positiva o negativa, és la quantia de l'ingrés o de la deducció complementària que s'ha d'efectuar.

Article 78. Rectificació de deduccions

Primer. Els obligats tributaris, en cas que no hi hagi hagut requeriment previ, poden rectificar les deduccions practicades quan l'import de les mateixes deduccions s'hagués determinat incorrectament o l'import de les quotes suportades hagi estat objecte de rectificació d'acord amb el que disposa l'article 59.

La rectificació de les deduccions és obligatòria quan impliqui una minoració de l'import inicialment deduït.

Segon. La rectificació de deduccions originada per la prèvia rectificació de l'import de les quotes inicialment suportades s'efectua de la manera següent:

- 1 Quan la rectificació determini un increment de l'import de les quotes inicialment deduïdes, pot efectuar-se a la declaració corresponent al període impositiu en què l'obligat tributari rebi el document justificatiu del dret a deduir en què es rectifiquin les quotes inicialment repercutides, o bé en les declaracions liquidacions següents, sempre que no haguessin transcorregut tres anys des de la meritació de l'operació o, si fos el cas, des de la data de la modificació de la base imposable de l'operació.
- 2 Quan la rectificació determini una minoració de l'import de les quotes inicialment deduïdes, i atès que la rectificació es basa en un error fonamentat en dret o en les causes que estableix l'article 52 d'aquest Llei, la rectificació s'ha d'efectuar en la declaració corresponent al període impositiu en què l'obligat tributari rebi el document justificatiu del dret a deduir en què es rectifiquen les quotes inicialment suportades. En qualsevol altre supòsit, l'obligat tributari ha de presentar una declaració rectificativa del període corresponent a la qual serà d'aplicació el recàrrec i els interessos legals pertinents.

Capítol segon. Devolucions

Article 79. Supòsits generals de devolució

Primer. Els obligats tributaris que no hagin pogut efectuar les deduccions originades en un període de liquidació mitjançant el procediment previst a l'article 68 per excedir contínuament la quantia de les mateixes deduccions de les quotes meritades, tenen dret a sol·licitar la devolució de l'import existent al seu favor a 31 de desembre de cada any a la declaració liquidació corresponent a l'últim període de liquidació de l'any mencionat.

Segon. Reglamentàriament es pot establir, amb referència a determinats sectors o obligats tributaris, el dret a la devolució de l'import al seu favor existent en finalitzar cada període de liquidació.

Tercer. En els supòsits als quals es refereix aquest article i els següents, l'Administració ha de procedir en el seu cas a practicar la liquidació provisional en els quatre mesos següents a la finalització del termini de presentació de la declaració en què se sol·licita la devolució de l'impost.

Quart. Quan de la declaració o de la liquidació provisional en resulti una quantitat a tornar, l'Administració tributària ha de procedir a la devolució d'ofici, sense perjudici de la pràctica de les liquidacions provisionals ulteriors que procedeixin.

Transcorregut el termini establert en el tercer apartat sense que s'hagi ordenat el pagament de la devolució per causa imputable a l'Administració tributària, s'ha d'aplicar a la quantitat pendent de tornar l'interès de demora corresponent d'acord amb la legislació aplicable.

Cinquè. Els procediments i la forma de pagament de la devolució d'ofici a què es refereix aquest article es determinen reglamentàriament.

Sisè. Els empresaris o els professionals que no tinguin dret a la devolució de l'impost d'acord amb el que estableix l'apartat segon de l'article 82 tenen el dret a la devolució del saldo al seu favor seguint el procediment general de devolució aplicable als empresaris o als professionals establerts en el territori d'aplicació de l'impost.

Article 80. Devolucions a exportadors en règim comercial

Primer. Els obligats tributaris que durant l'any natural immediatament anterior o durant l'any natural en curs haguessin realitzat les operacions que s'indiquen a l'apartat següent per un import global superior a 100.000 euros tenen dret a la devolució del saldo que tinguin al seu favor existent al termini de cada període de liquidació fins al límit resultant d'aplicar el tipus de gravamen general de l'impost a l'import total, en el període corresponent, de les operacions mencionades.

Segon. La devolució descrita a l'apartat anterior s'aplica a les operacions exemptes en virtut del que disposen els articles 17, 18 i 42.

Tercer. Als efectes d'aquest article, s'entén per «import de les exportacions, els lliuraments i les prestacions de servei» la suma total de les contraprestacions corresponents, inclosos els pagaments anticipats o, en el seu defecte, dels valors dels béns exportats o lliurats i dels serveis prestats.

Quart. Els requisits i el procediment per executar el dret establert en aquest article es determinen reglamentàriament.

Article 81. *Devolucions a exportadors en règim de viatgers*

La devolució de les quotes suportades en les adquisicions de béns aplicable en règim de viatgers regulat a l'article 17 s'ha d'ajustar al que es preveu reglamentàriament.

Capítol tercer. *Devolucions a determinats empresaris o professionals no establerts en el territori d'aplicació de l'impost*

Article 82. *Règim especial de devolucions a determinats empresaris o professionals no establerts al territori d'aplicació de l'impost*

Primer. Els empresaris o els professionals no establerts al Principat d'Andorra que compleixin els requisits previstos en els apartats següents poden exercir el dret a la devolució de l'impost sobre el valor afegit que hagin satisfet o que els hagi estat traslladat en aquest territori, d'acord amb el que estableix aquest article.

A aquest efecte, s'assimilen als no establerts al territori d'aplicació de l'impost els empresaris o els professionals que sent titulars d'un establiment permanent situat a Andorra no realitzin des d'aquest establiment lliuraments de béns ni prestacions de serveis.

Segon. El present règim especial de devolució no és d'aplicació als empresaris que hagin realitzat a Andorra, durant el període a què es refereix la sol·licitud, lliuraments de béns o prestacions de serveis subjectes a aquest impost, exceptuant les següents:

- a) Lliuraments de béns i prestacions de serveis en les quals no siguin obligats tributaris de l'impost.
- b) Lliuraments de béns exempts d'acord amb el que estableix l'article 17.
- c) Els serveis de transport i els serveis accessoris als de transport exempts d'acord amb el que estableixen els articles 17, 19, 20 i 42.

Tercer. Els empresaris o els professionals no establerts al Principat d'Andorra que compleixin els requisits i sol·licitin la devolució de l'impost sobre el valor afegit que hagin satisfet o que els hagi estat traslladat en aquest territori, han d'anomenar, amb caràcter previ a la seva sol·licitud, un representant resident en el territori d'aplicació de l'impost perquè pugui actuar com a interlocutor amb les autoritats administratives pertinents.

Quart. Els empresaris o els professionals tenen el dret a la devolució de l'impost que hagin suportat durant el període de temps a què es refereix la sol·licitud amb motiu de les adquisicions o les importacions de béns o serveis que hagin realitzat sempre que als estats on esti-

guin establerts hi hagi reciprocitat de tracte a favor dels empresaris o els professionals establerts a Andorra.

Cinquè. No són deduïbles les quotes que estarien excloses del dret a deducció d'acord amb el que estableixen els articles 64 i 65.

Sisè. No són admissibles les sol·licituds de devolucions per un import inferior a la xifra de 220 euros.

Setè. Les sol·licituds de devolucions únicament poden fer referència als períodes anual o trimestral immediatament anteriors.

Vuitè. L'Administració pot exigir als interessats els justificants necessaris per poder apreciar els fonaments i la correcta determinació de les sol·licituds de devolució.

Novè. Els procediments de sol·licitud de les devolucions a què es refereix aquest article es determinen reglamentàriament.

Títol IX. *Règims especials*

Capítol primer. *Normes generals*

Article 83. Normes generals

Primera. Els règims especials a l'impost sobre el valor afegit són els següents:

1r. Règim simplificat.

2n. Règim del recàrrec d'equivalència.

3r. Règim de les agències de viatges.

Segona. El règim especial simplificat s'aplica excepte renúncia feta pels obligats tributaris, exercida en els terminis i en la forma que es determinin reglamentàriament.

Article 84. Càlcul del volum d'operacions

1. Als efectes del que es disposa en aquesta Llei, s'entén per «volum d'operacions» l'import total, exclòs el mateix Impost sobre el Valor Afegit i, en el seu cas, el recàrrec d'equivalència, dels lliuraments de béns i les prestacions de serveis efectuades per l'obligat tributari durant l'any natural anterior, incloses les exemptes de l'impost.

En els supòsits de transmissió de la totalitat o de part d'un patrimoni empresarial o professional, el volum d'operacions a computar per l'obligat tributari adquirent és el resultat d'afegir, en el seu cas, per a aquest últim durant l'any natural anterior, el volum

d'operacions realitzades durant el mateix període pel transmissor en relació amb la part del seu patrimoni transmès.

2. Les operacions s'entenen realitzades quan es produeixi o, en el seu cas, s'hagués produït la meritació de l'Impost sobre el Valor Afegit.

3. S'inclouen els ingressos obtinguts en la totalitat de les activitats econòmiques, sense computar les subvencions corrents o de capital ni les indemnitzacions, ni tampoc l'Impost sobre el Valor Afegit que gravi les operacions.

Capítol segon. Règim simplificat

Article 85. Règim simplificat

1. El règim simplificat s'aplica als empresaris o als professionals que realitzin les activitats econòmiques i compleixen les condicions que es detallin reglamentàriament.

2. No és d'aplicació el règim simplificat als empresaris següents:

a) Els que tinguin un volum d'operacions que superi per al conjunt de les seves activitats empresarials i professionals els 100.000 euros anuals.

b) Els empresaris als quals sigui d'aplicació un altre règim especial.

c) Els empresaris o els professionals que renunciïn expressament a la seva aplicació.

Article 86. Contingut del règim simplificat

1. Els empresaris o els professionals aollits al règim simplificat determinen la seva quota de liquidació de l'Impost sobre el Valor Afegit segons un sistema de determinació objectiva que és el resultat d'estimar la diferència entre els imports de les quotes de l'impost repercutides a les operacions realitzades i els imports de l'impost satisfets en les adquisicions de béns i serveis necessaris per dur a terme les operacions subjectes a l'impost.

2. La quota de liquidació és el resultat de minorar la quota de l'IVA repercutit en el quocient establert reglamentàriament.

3. Les quotes de liquidació resultants de l'aplicació del règim simplificat en cap cas no comprenen les quotes meritades en l'aplicació de la regla d'inversió de l'obligat tributari regulades al número 2 de l'apartat primer de l'article 55 que són objecte de liquidació per separat.

4. La liquidació de l'impost corresponent a les importacions de béns relatives a les operacions objecte d'aquest règim especial es fa d'acord amb les regles generals de liquidació establertes per a les importacions de béns.

Capítol tercer. Règim de recàrrec d'equivalència

Article 87. Règim de recàrrec d'equivalència

Primer. El règim especial del recàrrec d'equivalència s'aplica als comerciants detallistes que siguin persones físiques que desenvolupin la seva activitat econòmica i compleixin els requisits que s'estableixin reglamentàriament.

Segon. Reglamentàriament es determinen els articles o els productes la comercialització dels quals quedi exclosa d'aquest règim especial.

Article 88. Concepte de comerciant detallista

Es considera «comerciant detallista» l'obligat tributari en el qual concorrin els requisits següents:

- 1 Que faci amb habitualitat lliuraments de béns mobles o semovents sense haver-los sotmès a cap procés de fabricació, elaboració o manufactura per si mateixos o per mitjà de tercers.
- 2 Que la suma de les contraprestacions corresponents als lliuraments de béns a persones o entitats que no tinguin la condició d'empresari o professional o a la Caixa Andorrana de la Seguretat Social efectuades durant l'any anterior superi el 80% del total dels lliuraments de béns realitzats.

Article 89. Contingut del règim especial del recàrrec d'equivalència

1. L'exacció de l'impost exigible als comerciants detallistes als quals sigui aplicable aquest règim especial s'efectua mitjançant la repercussió del recàrrec d'equivalència efectuada pels seus proveïdors.

2. Els obligats tributaris sotmesos al règim especial no estan obligats a efectuar la liquidació ni el pagament de l'impost a l'Administració en relació amb les operacions comercials efectuades per ells a les quals resulti aplicable aquest règim especial ni per les transmissions de béns o drets utilitzats exclusivament en aquestes activitats.

3. Els obligats tributaris sotmesos al règim especial no poden efectuar la deducció de l'IVA suportat a les adquisicions i a les importacions de béns i a les adquisicions de serveis que estiguin afectes a la realització d'activitats a les quals sigui d'aplicació aquest règim especial.

4. Els comerciants detallistes sotmesos a aquest règim especial repercuteixen als seus clients la quota resultant d'aplicar el tipus de gravamen de l'impost a la base imposable corresponent a les vendes i a les altres operacions gravades per aquest tribut que realitzin.

5. No és d'aplicació aquest règim a les adquisicions o a les transmissions de béns immobles efectuades pel comerciant detallista. En aquestes adquisicions o transmissions és d'aplicació el règim general de tributació de l'IVA.

Article 90. *Començament o cessament d'activitats subjectes al règim especial del recàrrec d'equivalència*

En els supòsits d'iniciació o cessament en el règim especial del recàrrec d'equivalència són d'aplicació les regles següents:

1. En els casos d'iniciació els obligats tributaris han d'efectuar la liquidació i l'ingrés de la quantitat resultant d'aplicar el valor d'adquisició de les existències inventariades, impost sobre el valor afegit exclòs, els tipus de l'impost esmentat i el recàrrec d'equivalència vigents en la data d'iniciació.

El que disposa el paràgraf anterior no és d'aplicació quan les existències haguessin estat adquirides a un comerciant sotmès igualment al règim esmentat en virtut de la transmissió de la totalitat o de part d'un patrimoni empresarial no subjecte a l'Impost sobre el Valor Afegit en virtut del que estableix l'article 7, número 1.

2. En els casos de cessament degut a la falta de concurrència dels requisits previstos en l'article 88, els obligats tributaris poden efectuar la deducció de la quota resultant d'aplicar al valor d'adquisició de les seves existències inventariades en data de cessament, Impost sobre el Valor Afegit i recàrrec d'equivalència exclosos, els tipus de l'impost esmentat i el recàrrec que estiguessin vigents en la mateixa data.

Si el cessament es produís com a conseqüència de la transmissió total o parcial del patrimoni no subjecte a l'impost a comerciants no sotmesos al règim especial del recàrrec d'equivalència, els adquirents poden deduir la quota resultant d'aplicar els tipus de l'impost que estiguessin vigents el dia de la transmissió al valor de mercat de les existències en la data esmentada.

3. Als efectes del que disposen les dos regles anteriors, els obligats tributaris han de confeccionar, en la forma que reglamentàriament es determini, inventaris de les seves existències amb referència als dies d'iniciació i cessament en l'aplicació d'aquest règim.

Article 91. *Recàrrec d'equivalència*

El recàrrec d'equivalència s'exigeix en les operacions següents que estan subjectes i no exemptes de l'impost:

1. Les entregues de béns mobles i semovents que els empresaris efectuïn a comerciants detallistes que no siguin societats mercantils.
2. Les importacions de béns, realitzades pels comerciants a què es refereix el número anterior.

3. Les adquisicions de béns realitzades pels comerciants esmentats a què es refereix l'article 55, apartat primer, número 2.

Article 92. *Supòsit de no-aplicació del recàrrec d'equivalència*

S'exceptuen del que disposa l'article anterior les operacions següents:

1. Les entregues efectuades a comerciants que acreditin, en la forma que reglamentàriament es determini, no estar sotmesos al règim especial de recàrrec d'equivalència.
2. Les importacions de béns de qualsevol naturalesa que no siguin objecte de comerç per l'adquirent.
3. Les transmissions de béns immobles.

Article 93. *Obligats tributaris del recàrrec d'equivalència*

Estan obligats al pagament del recàrrec d'equivalència:

1. Els obligats tributaris de l'impost que efectuen les entregues sotmeses al mateix impost.
2. Els mateixos comerciants sotmesos a aquest règim especial de les importacions de béns que efectuïn, així com en els supòsits establerts a l'article 55, apartat primer, número 2, de la Llei.

Article 94. *Repercussió del recàrrec d'equivalència*

Els obligats tributaris indicats en el número 1 de l'article 93 estan obligats a efectuar la repercussió del recàrrec d'equivalència sobre els respectius adquirents en la forma establerta en l'article 58.

Article 95. *Base imposable*

La base imposable del recàrrec d'equivalència és la mateixa que resulti aplicable segons el règim general de l'impost.

Article 96. *Tipus*

Els tipus del recàrrec d'equivalència són els següents:

1. Amb caràcter general, l'1 per 100.
2. Per a les entregues de béns a les quals resulti aplicable el tipus de gravamen establert en l'article 60, apartat primer, el 0,2 per 100.

Article 97. *Liquidació i ingrés*

La liquidació i l'ingrés del recàrrec d'equivalència s'efectuen conjuntament amb l'Impost sobre el Valor Afegit i s'han d'ajustar a les mateixes normes establertes per a l'exacció de l'impost.

Article 98. Obligació d'acreditar la subjecció al règim del recàrrec d'equivalència

Les persones o les entitats que no són societats mercantils i facin habitualment operacions de vendes al detall estan obligades a acreditar davant els seus proveïdors o, en el seu cas, davant la Duana, el fet d'estar sotmesos o no al règim del recàrrec d'equivalència en relació amb les adquisicions o les importacions de béns que realitzin.

Capítol quart. *Règim de les agències de viatge*

Article 99. Règim de les agències de viatge

Primer. El règim de les agències de viatge és d'aplicació:

- 1 A les operacions realitzades per les agències de viatge quan actuïn en nom propi respecte als viatgers i utilitzin en la realització del viatge béns lliurats o serveis prestats per altres empresaris o professionals.

Als efectes d'aquest règim especial, es consideren «viatges» els serveis d'allotjament o transport prestats conjuntament o per separat i, en el seu cas, amb altres de caràcter complementari o accessori dels mateixos serveis.

- 2 A les operacions realitzades pels organitzadors de circuits turístics en què concorrin les circumstàncies previstes en el número anterior.

Segon. El règim especial de les agències de viatges no és d'aplicació en les operacions següents:

- 1 Les vendes al públic efectuades per agències detallistes de viatges organitzats per agències de viatge majoristes.
- 2 Les que es duguin a terme utilitzant per a la realització del viatge exclusivament mitjans de transport o d'hostaleria propis.

Tractant-se de viatges realitzats utilitzant en part mitjans propis i en part mitjans aliens, el règim especial només s'aplica respecte dels serveis prestats mitjançant recursos aliens.

Article 100. Lloc de realització de fet imposable

Les operacions efectuades per les agències en relació amb cada viatger per a la realització d'un viatge tenen la consideració de prestació de serveis única, encara que se li proporcionin diversos lliuraments de béns o serveis en el marc del viatge.

Aquesta prestació s'entén realitzada en el lloc on l'agència tingui establerta la seu de la seva activitat econòmica o tingui un establiment permanent des del qual efectuï l'operació.

Article 101. *La base imposable*

Primer. La base imposable és el marge brut de l'agència de viatges.

A aquest efecte, cal determinar la diferència entre la quantitat total carregada al client, inclòs l'impost sobre el valor afegit que grava l'operació, i l'import efectiu, impostos inclosos, de les entregues de béns i prestacions de serveis que, efectuades per altres empresaris o professionals, siguin adquirides per l'agència per a la seva utilització en la realització del viatge i redundin directament en benefici del viatger. El marge brut es troba multiplicant per cent la quantitat resultant i dividint el producte per cent més el tipus de gravamen general establert a l'article 60.

Als efectes del que disposa el paràgraf anterior, es consideren «adquirits per l'agència per a la seva utilització en la realització del viatge», entre d'altres, els serveis prestats per les agències de viatges amb aquesta finalitat, excepte els serveis de mediació prestats per les agències de viatge detallistes, en nom i per compte aliè de les majoristes, en la venda de viatges organitzats per aquestes últimes.

Segon. No es consideren «prestats per a la realització d'un viatge», entre d'altres, els serveis següents:

- 1 Les operacions de compravenda o canvi de moneda estrangera.
- 2 Les despeses de telèfon, tèlex, correspondència o altres d'anàlegs efectuades per l'agència.

Article 102. *Base imposable negativa*

La base imposable no pot resultar, en cap cas, negativa. En cas que el marge brut de l'agència de viatges calculat segons el que estableix l'article precedent resultés negatiu, aquest import pot ser utilitzat per reduir la base imposable positiva dels períodes posteriors.

Article 103. *Repercussió de l'impost*

En les operacions en què resulti aplicable aquest règim especial, els obligats tributaris no estan obligats a consignar a la factura separatament la quota repercutida, i s'entén que aquesta quota ja és inclosa en el preu de l'operació.

En les operacions efectuades per a altres empresaris o professionals que comprenguin exclusivament lliuraments de béns o prestacions de serveis realitzades totalment en l'àmbit espacial de l'impost, es pot fer constar a la factura, a sol·licitud de l'interessat i amb la denominació «quotes d'IVA incloses en el preu», la quantitat resultant de multiplicar el preu total de l'operació per 4,76 i dividir el resultat per 100. Aquestes quotes tenen la considera-

ció de quotes suportades per repercussió directa per l'empresari o el professional destinatari de l'operació.

Article 104. *Deduccions*

Les agències de viatges a les quals s'apliqui aquest règim especial poden practicar les seves deduccions en els termes establerts en el títol VIII en relació amb les quotes de l'impost suportades en les adquisicions de béns i serveis que s'utilitzen en operacions excloses del règim especial.

Títol X. Obligacions formals dels obligats tributaris

Article 105. *Obligacions formals dels obligats tributaris*

Primer. Els obligats tributaris han de complir els requisits, els terminis i les condicions que es determinen reglamentàriament per:

- 1 Presentar declaracions relatives a l'inici, la modificació i la finalització de les activitats que determinen la subjecció l'impost.
- 2 Sol·licitar a l'Administració el número de registre tributari, comunicar-lo i acreditar-lo en els supòsits que s'estableixin.
- 3 Expedir i lliurar factures de totes les seves operacions, d'acord amb el que es determini reglamentàriament.
- 4 Portar el Llibre registre de factures emeses, el Llibre registre de factures rebudes i, en el seu cas, el Llibre registre de béns d'inversió, així com altres registres específics que s'estableixin reglamentàriament .
- 5 Presentar periòdicament o a requeriment de l'Administració la informació relativa a les seves operacions econòmiques amb terceres persones.
- 6 Presentar les declaracions liquidacions corresponents i ingressar l'import de l'impost que en resulti.
- 7 Nomenar un representant, que sigui resident al Principat, a l'efecte del compliment de les obligacions imposades en aquesta Llei, quan es tracti d'obligats tributaris no establerts a Andorra.

Segon. L'obligació d'expedir i lliurar factures per les operacions efectuades pels empresaris o els professionals la pot complir, d'acord amb el que es disposi reglamentàriament, el client dels empresaris o professionals mencionats o un tercer, els quals han d'actuar, en tot cas, en nom i per compte dels dits empresaris o professionals.

Quan l'obligació esmentada la compleixi un client de l'empresari o el professional, és obligatori un acord previ entre ambdues parts, formalitzat per escrit. Tanmateix, s'ha d'establir un procediment que acrediti l'acceptació per part de l'empresari o el professional mencionat de cada una de les factures emeses en el seu nom i per compte propi o del client.

Tercer. Les factures expedides per l'empresari o el professional, pel seu client o per un tercer, en nom i per compte de l'empresari o el professional esmentat, poden ser transmeses per mitjans electrònics, sempre que el destinatari de les factures hagi donat el seu consentiment i els mitjans electrònics utilitzats en la transmissió garanteixin l'autenticitat del seu origen i la integritat del seu contingut.

Reglamentàriament es determinen els requisits de la facturació electrònica.

Quart. L'Administració tributària, quan ho consideri necessari als efectes de qualsevol actuació dirigida a la comprovació de la situació tributària de l'empresari o el professional o l'obligat tributari, pot exigir una traducció a la llengua oficial del Principat d'Andorra de les factures corresponents a lliurament de béns o prestacions de serveis efectuades en el territori d'aplicació de l'impost, així com de les rebudes pels empresaris o els professionals o els obligats tributaris establerts a Andorra.

Article 106. *Regles especials en matèria de facturació*

Primer. En els supòsits a què es refereix l'article 55, apartat primer, número 2, a la factura o al justificant comptable de l'operació expedits, en el seu cas, per qui efectua el lliurament de béns o realitza la prestació de serveis corresponents, s'hi ha d'adjuntar una factura que contingui la liquidació de l'impost. La factura mencionada s'ha d'ajustar als requisits establerts reglamentàriament.

Segon. Les factures rebudes, els justificants comptables, les factures emeses conforme al que estableix l'apartat anterior i les còpies de les altres factures emeses han de conservar-se durant el termini de prescripció de l'impost. La conservació es pot dur a terme per mitjans electrònics. Aquesta obligació la pot complir un tercer, que ha d'actuar en nom i per compte de l'obligat tributari.

Quan les factures rebudes o emeses es refereixin a adquisicions per les quals s'hagin suportat o satisfet quotes de l'impost sobre el valor afegit, la deducció de la qual estigui sotmesa a un període de regularització, les factures mencionades s'han de conservar durant el període de regularització corresponent a la quota i als tres anys posteriors.

Tercer. Reglamentàriament poden establir-se fórmules alternatives per al compliment de les obligacions de facturació i de conservació dels documents a què es refereix l'apartat segon d'aquest article, amb la finalitat d'evitar pertorbacions en el desenvolupament de les activitats empresarials o professionals.

Quart. Quan l'obligat tributari mantingui per mitjans electrònics les factures emeses o rebudes, ha de garantir a l'Administració tributària l'accés complet a les factures mencionades. L'obligació anterior és independent del lloc de conservació.

Article 107. *Liquidació de l' impost*

Primer. Els obligats tributaris han de determinar en cada període de liquidació el deute tributari minorant l'IVA repercutible en el dit període per les quotes d'IVA suportat que tinguin el caràcter deduïble. L'ingrés del deute tributari s'ha de dur a terme en el lloc, la forma, el termini i els models que s'estableixin reglamentàriament.

Segon. En les importacions de béns, l'impost es liquida en la forma prevista per la legislació duanera corresponent.

Tercer. En les transmissions d'immobles, els notaris que intervinguin en l'atorgament de l'escriptura de compravenda són els responsables de la gestió i la liquidació del deute tributari en el lloc, la forma, el termini i els models que s'estableixin reglamentàriament. Els obligats tributaris de la transmissió mencionada, en conseqüència, no han d'incloure en les seves liquidacions ordinàries l'IVA repercutit en aquest tipus de transmissions.

Quart. Reglamentàriament es determinen les garanties que resultin procedents per assegurar el compliment de les obligacions tributàries corresponents.

Article 108. *Liquidació provisional d'ofici*

Primer. Passats trenta dies des de la notificació a l'obligat tributari del requeriment de l'Administració tributària perquè efectui la declaració liquidació que no va realitzar en el termini reglamentari, l'Administració tributària pot iniciar el procediment, excepte si en el període indicat es repara l'incompliment o es justifica degudament la inexistència de l'obligació.

Segon. La liquidació provisional d'ofici es fa sobre la base de les dades, els antecedents, els signes, els índexs, els mòduls o altres elements de què disposa l'Administració tributària i que siguin rellevants a aquest efecte, ajustant-se al procediment que es determini reglamentàriament.

Tercer. Les liquidacions provisionals regulades en aquest article, un cop notificades, són executades immediatament, sense perjudici de les reclamacions que reglamentàriament es determinin.

Quart. Sense perjudici del que estableixen els apartats anteriors d'aquest article, l'Administració pot efectuar ulteriorment la comprovació de la situació fiscal dels obligats tributaris, practicant les liquidacions que procedeixin d'acord amb la Llei de bases de l'ordenament tributari.

Disposició addicional

S'afegeix el paràgraf següent a l'article 1.2 de la Llei de l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries:

“No estan subjectes a aquest impost les transmissions patrimonials de béns immobles realitzades pels empresaris i els professionals en el marc de la seva activitat empresarial o professional tant si estan subjectes com si no ho estan a l’Impost sobre el Valor Afegit.”

Disposicions transitòries

Primera

Els impostos indirectes suportats per repercussió directa amb anterioritat a l’entrada en vigor d’aquesta Llei que tinguessin el caràcter de deduïbles d’acord amb la seva normativa i que no haguessin estat objecte de deducció a la data d’entrada en vigor d’aquesta Llei podran ser deduïts de l’IVA en el termini màxim d’un any des de l’entrada en vigor de l’IVA.

Segona

Els obligats tributaris de l’IVA podran deduir l’impost de mercaderies indirecte (IMI) satisfet en relació amb els béns el lliurament dels quals ha quedat subjecte a l’IVA. Aquesta deducció queda condicionada a la presentació dins del termini d’un mes des de l’entrada en vigor d’aquesta Llei d’un inventari que inclogui de forma detallada tots els béns importats que han satisfet l’IMI i no han estat objecte de lliurament a la data de l’entrada en vigor d’aquesta Llei.

La informació necessària inclourà la descripció del bé, el seu valor d’adquisició, la data d’adquisició, el proveïdor i l’IMI satisfet, i s’hi haurà d’adjuntar una còpia de factura i de la declaració de l’IMI.

Disposició derogatòria

Queda derogada qualsevol disposició de rang igual o inferior que es contradigui amb el que estableix aquesta Llei.

En particular, a partir de la data d’entrada en vigor d’aquesta Llei, queden derogades les disposicions legals següents:

1. La Llei de l’impost de mercaderies indirecte (IMI), del 26 de juny de 1991.
2. La Llei del cànon sobre el consum d’electricitat i telèfon, del 5 d’abril de 1994.
3. La Llei de l’impost sobre la prestació de servei d’assegurança, del 14 de maig del 2002.
4. La Llei de l’impost indirecte sobre la prestació de serveis bancaris i de serveis financers, del 14 de maig del 2002.
5. La Llei 17/2004, del 3 de novembre, de l’impost indirecte sobre la prestació de serveis empresarials i professionals.
6. La Llei 18/2004, del 3 de novembre, de l’impost indirecte sobre la producció interna.

7. La Llei 19/2004, del 3 de novembre, de l'impost indirecte sobre les activitats comercials.

Disposició final primera

La Llei de pressupost general pot actualitzar o adequar els tipus de gravamen establerts en aquesta Llei.

Disposició final segona

S'autoritza el Govern per dictar les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per desenvolupar aquesta Llei.

Disposició final tercera

Aquesta Llei entra en vigor el primer any natural després que sigui publicada.